

שיחות חיזוק

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשיות
אחרי - קדושים

שיחות חיזוק

שיחות מפי הרב אודן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (הי כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com



תוכן הענינים

ג	מעלת ימי הספירה הקדושים - שרש לכל השנה
ד	ימי צפיה והשתוקקות לעבודת השם
ד	ימי הקנה לקבלת התורה
ה	קדשת חג השבועות הקדוש והנורא
ו	ימים המסגלים אל קנז תורה
ו	ימים של תקון הנפש
ז	פגה והתעוררות בספירת העמר
ח	ימים של התגברות בקדשה וטהרה
ח	"שבע שבתות תמימות", אימתי הן תמימות?
ט	עושים רצונו של מקום - תקון המדות
י	מעלת רציפות התורה הקדושה
י	מעלת ונחיצות הרציפות בלמוד התורה
יא	הנהגת הצדיקים בספירת העמר - דבקות רצופה
יא	שמחת פרשה זו וקדשת הדבור המפרשת בה
יב	עקר הזמן לתקן ברית הלשון - בימי הספירה
יג	עד היכן יכולים להתקדש?
יג	הקנה לקבלת התורה
יד	שלא להפסיק בין תפלין של יד לתפלין של ראש
יד	הקנה של פה נקי ללמוד התורה
יד	שחבבים יהיו תלמידי חכמים
טז	קדשת הדבור המיוחדת לפסח
טז	יצר הרע, משום מאי מיהייב?
טז	מה תקנתם של מספרי לשון הרע, שלא יבואו לקד?
יז	תפלה על שמירת הדבור
יז	הזהירות מדבורים אסורים וחיוב לדבור המצוה
יח	תקון המדות ולמוד מסכת אבות
יט	מה קודם, דרך ארץ או תורה?
כא	עליות וירידות ושמירת ברית העין
כא	העקר לתקן בימים אלו 'לב טוב'
כא	כמה בחינות יש בלב טוב
כב	לא להחליש דעת האולת
כב	לב טוב - לקבל בסבר פנים יפות
כב	לב טוב - להשתדל שלא תהיה תרעמת על זולתו
כג	לדעת שחלק הרע בא מהבהמיות
כג	לזהות את הרעות החבויות בנו
כד	להפיר ולגלות את הרע הגנוז בנו
כד	לב טהור הוא ענין דק מן הדק
כד	העקר הוא על ידי התורה



ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שיחות חיזוק

התעוררות נפלאה לימי ספירת העומר

שיחה לשבת פרשת אחרי קדושים

מובא בספר הקדוש 'שפת אמת' (אמר תרמ"ב), וזו לשונו: 'הכין לנו השם יתברך אלה הימים דכתיב "וספרתם לכם", שהיא מתנה לטובתנו שנוכל לבוא לטהרה. וכל השנה תלוי באלה הימים. כמו שגדול כל התבואות בימים אלו, כן חיות האדם מתגלה עתה, כי הכל רק רמז אל הנהגה הפנימית; עד כאן לשונו.

ועוד כתב (החדש שנת תרל"ט): 'החדש הזה לכם, דניסן גם כן ראש השנה, ויש מחלקת אי בניסן נברא עולם כו'. ושניהם אמת. וראש השנה הוא בניסן למלכי ישראל, כי תשרי ראש השנה בדין ובבחינת היראה. וניסן ראש השנה בחסד ובחינת אהבה, ולכן הוא רק 'לכם'. והינו דאיתא במדרש (שמו"ר טו, יא): מגיד דבריו כו', חקיו ומשפטיו (תהלים קמו, ט), משפחתי בישראל, קבע בו ראש חדש של גאלה' כו'; עין שם.

כי הגם שבתשרי זמן המשפט, אבל יש משפט פנימי - המיחס לשם יתברך בעצמו. ועל זה בקש דוד המלך, עליו השלום (תהלים יו, ב): "מלפניך משפטי יצא" כו'. כדאיתא בזהר, דמכילין דמלכא נוטין לזכות תדיר, עין שם פרשת האזינו. ולכן כתוב בזהר הקדוש תצוה, דמאן דנטיר הני יומי מפסח עד עצרת, אין צריך לבוא במשפט בתשרי. עין שם.

[מובא בזהר הקדוש (תצוה קפג ע"ב): 'ביומא דראש השנה, דאיהו יומא דדינא, דלאו איהו, אלא לאיננון דלא נטלו מיכלא דאסונותא, ושקו לאסונותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ. דהא ביומא דא דראש השנה, ההוא חמץ סלקא, ומקטרגא עליה דבר נש, ואלשין

בסיעתא דשמיא, בהגיענו אל השבוע האמצעי של ימי הספירה, נראה להתבונן בקדשת הימים האלו אשר רבם עדין לפנינו, וידוע הכלל מהגמרא (נזיר כב ע"א): "רבבו ככלו". ובכח השתוקקותנו למלאות את ימי הספירה הללו כרצון השם יתברך, כמובא בדברי הצדיקים ובספרים הקדושים - נזכה שבזכות הרב הבא עלינו לטובה, יחשב כאלו כל ימי הספירה כלם, עברו עלינו בקדשה ובטהרה ובדבקות הבורא.

מעלת ימי הספירה הקדושים - שרש לכל השנה

כתב החתם סופר זי"ע, בדרשותיו, שיום אחד בעומר חשוב פשנתיים, וחסמים הימים הללו יהיו חשובים בעיניך כמאה שנה, כלומר, מה שאדם יכול לפעל בזמנים אחרים במשך שנתים - יכול לפעל ביום אחד של ספירת העומר.

ולפי זה נמצא, אשר ששת ימי המעשה חשובים כ"ב שנה, וידוע שרבי עקיבא השיג את השוגותיו הנפלאות, על ידי שהלך ללמד י"ב שנה [ואחר כך עוד שתיים עשרה שנה]. וממילא כשאדם מתבונן בדברי החתם סופר זי"ע, שהשבוע שלפנינו הוא כ"ב שנה, יכול להשיג הרבה בעבודת השם יתברך.

וכתב רבנו הרש"ש הקדוש זי"ע בספרו הקדוש 'נהר שלום', שיימי הספירה הקדושים הם שרש לכל ימות השנה, ובדרך שהולך בהם, בה מוליכין אותו כל ימות השנה; ונמצא לפי זה, שחמשים יום הללו - הם כנגד חמשים השבועות, וכל יום, מעניק כח למשך שבוע שלם במהלך השנה כלה.

עליה, ואיהו קיימא ביומא דא מקטרגא על
עלמא. וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על
כלא ודאין עלמא.

[ביום ראש השנה, שהוא יום הדין, שהוא
אינו אלא לאלו שלא לקחו מאכל רפואה,
ועזבו את רפואת התורה, בגלל מאכל אחר
שהוא חמץ, שהרי ביום זה של ראש השנה
- החמץ הזה עולה ומקטרג על האדם, ומלשין
עליו, והוא עומד ביום זה לקטרג על העולם,
והקדוש ברוך הוא יושב בדין על כלם, ודן
את העולם].

ומובא בספר הקדוש 'תולדות יעקב יוסף'
(פרשת אמר סימן ט): 'בחרו לומר בין פסח לעצרת
פרקי אבות, כמו שכתבו האלשיך ובמדרש
שמואל, כי הם ימי תשובה, והוראת כל תני
אדם תלוי בימים אלו למעלה ולמטה'.

והנה לפי דברי הרש"ש הקדוש זי"ע,
הנזכרים (לעיל), שימי הספרים הם שרש לכל
ימות השנה, אפשר לפרש בזה את מאמרם
ו"ל (מפות י" ע"ב): 'בדרך שאדם רוצה לילך
מוליכין אותו' - כי בתבת 'לילך', האות
הראשונה היא ל' והאות האחרונה היא ר',
והם בגימטריא חמשים, כנגד חמשים יום
שהם שרש לכל ימות השנה.

החדש הראשון בשנה לפי חדשי התורה,
הוא חדש ניסן, וגופא בטר רישא גריר (ערויבין
מא ע"א), כל השנה נגרת מפח ההתחלה,
שהם ימי ניסן הקדושים, והם כוללים גם את
כל הקף הבריאה, כי שבע כפול שבע, הוא
העולם הזה הנקרא עולם השביעיות.

ימי צפיה והשתוקקות לעבודת השם

הגאון, רבנו החתם סופר זי"ע אומר, שענין
שבע שבתות תמימות - בא לומר, שאפשר
לתקן את כל החסרונות והמומים בבחינת
"התהלך לפני ויהיה תמים" - להיות שלם,
ובימים הללו צריך לעורר את החשק, למלאות
הימים בעבודת השם. [כתב הגר"א, שעקר

חיות האדם היא, להתחזק תמיד בשבירת
המדות (אכן שלמה פ"א)], ולכן צריך להשתדל
בימים אלו בלמוד המוסר, מה שאנו משתדלים
לעשות כעת.

ידוע שימי הספירה הם ימי צפיה
והשתוקקות למתן תורה, כמובא בספר החנוך
(מצנה שו): 'נצטוינו למנות ממחרת יום טוב
של פסח עד יום נתינת התורה, להראות
בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף
ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי
יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחרות, כי
המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו
- להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין
לעמר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין,
ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן,
כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל
הזמן; עד כאן לשונו.

מבאר הגאון הצדיק, רבי שמשון פינקוס
זצ"ל, מדוע אנו מונים את הימים שעברו ולא
את הימים שנשארו? להורות, שהימים האלו
הם ימי עבודה ולא ימים שחוסמים להגיע אל
היום המיחל, והנה כך אנו מונים - הנה עוד
יום עבודה עבר, הנה עוד יום יסודי בשנה,
שהוא שרש לכל השנה - עבר. זהו כעבד
ישאף צל' - כי בימים הללו, אנו משתוקקים
מאד אל השם יתברך ותורתו הקדושה.

ימי הכנה לקבלת התורה

כתב בספר הקדוש 'שפת אמת' (פרשת אמר
תרמ"ד): 'כמו שהיה אז מעשה זה הכנה לקבלת
התורה, כמו שכתוב (שה"ש א, ד): "הביאני
המלך חדריו" וכו'. כמו כן, כפי הברור והפוש
ותשוקה אליו יתברך בימי הספירה בכללות
ישראל, וכמו כן בפרט, כך זוכים אחר כך
בשביעות, לקבל הארה חדשה מקבלת
התורה; עד כאן לשונו.

מובא בספר הקדוש 'בת עין', וזו לשון
קדשו: 'אמרו חז"ל (אבות ג, א) הסתכל בשלשה

הוא, שִׁינְכָף וַיִּצְרַף עֲצָמוֹ עַל יַדֵי הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, אֶחָד לְאֶחָד, שְׁלֹא יֵאָכֵל נֶהְמָא דְכֹסּוּפָא, וַיִּטְהַר אֶת עֲצָמוֹ מִזְהֻמָּתוֹ, וְלִפְנֵי מִי אָתָּה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, הֵינּוּ טָרַם יוֹם הַחֲמִשִּׁים חֵג הַשְּׁבוּעוֹת, שְׁבַגְיִמְטָרְיָא מִי, צָרִיף אָתָּה לִתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, אִם עָשִׂיתָ רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, אִם הֵייתָ עוֹבֵד ה' מִצְדָּךְ בְּאַתְרוּתָא דְלִתְתָּא; עַד כָּאן לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ.

קִדְשֵׁת חֵג הַשְּׁבוּעוֹת הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא

וְכֵן פָּרְשׁוּ בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים, אֶת מֵאֲמָרָם ו' (יִמָּא פּה ע"ב): 'לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִים וְיָמִי מְטַהַר אֶתְכֶם' - זֶה יוֹם הַחֲמִשִּׁים הָעוֹלָה מִי, שְׁאָז אַתֶּם צָרִיכִים לְטַהַר עֲצָמְכֶם. הֵינּוּ שְׁלִפְנֵי מִי, לִפְנֵי בּוֹא יוֹם חֵג הַשְּׁבוּעוֹת, עֲבוֹדְתֵנוּ הִיא לְטַהַר אֶת עֲצָמֵנוּ. וּמִי - כְּאֲשֶׁר בָּא יוֹם הַחֲמִשִּׁים - חֵג הַשְּׁבוּעוֹת, אֲזִי כָּבֵר הוּא יִתְבָּרַךְ מְטַהַר אֶתְכֶם.

וּבְיוֹם חֵג הַשְּׁבוּעוֹת נִשְׁפָּע עֲלֵינוּ שְׁפַע גְּדוֹל שֶׁל טְהָרָה, כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'שְׁפַת אֲמַת' (שְׁבוּעוֹת תְּרַמ"א): 'אֵיתָא בּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ פְּרִשְׁתָּ אָמַר, דְּבִלְיִל שְׁבוּעוֹת מִשְׁפִּיעִין מִשְׁמִים טְהָרָה לְלִבּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמְקוּוִין לְטְהָרָה. דְּכִמוּ שְׁהִיָּה בְּשַׁעַת מִתַּן תּוֹרָה, מִקְדָּם פְּרִישָׁה, פְּדַכְתִּיב (שְׁמוֹת יט, י): 'לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדְשָׁתָם הַיּוֹם וּמָחָר', כֵּן בְּכָל שָׁנָה. וְכֵן כָּל יָמֵי הַסְּפִירָה, לְטַהַר הַלֵּב לְהִיּוֹת כְּלֵי מוֹכֵן לַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁפַתוֹב (תְּהִלִּים נא, יב): 'לֵב טְהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים', אַחַר כֵּן "וְרוּחַ נְכוֹן חִדַּשׁ" - זֶה הַתּוֹרָה; עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּמוֹכָא מְרַבְנוּ הַחֲתָם סוֹפֵר זִי"ע, 'לִפְנֵי מִי' - לִפְנֵי שְׁאָדָם יוֹרֵד, חֶס וְשְׁלוֹם, לְשַׁעַר הַנּוֹרָא שֶׁל הַטְּמֵאָה, הוּא יָכוֹל לְטַהַר אֶת עֲצָמוֹ בְּכַחוֹת עֲצָמוֹ, שְׁזָהוּ לִפְנֵי מִי - אַתֶּם מְטַהְרִין. אֲכַל וּמִי - אִם, חֶס וְשְׁלוֹם, אָדָם יֵרֵד לְשַׁעַר הַחֲמִשִּׁים - 'אֲנִי מְטַהַר אֶתְכֶם'. בְּכַחוֹת עֲצָמוֹ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַטְהַר, כִּי הוּא צָרִיף שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא בְּעֲצָמוֹ יוֹצִיא אוֹתוֹ מִהַטְּמֵאָה וְיִטְהַרְנוּ.

דְּבָרִים וְכו', דַּע מֵאִין בְּאַתָּה וְכו'. הִנֵּה כָּל זֶה מְרַמֵּז עַל יָמִים שְׁבִינִן פֶּסַח לְעֲצָרָת, שְׁהוֹלְכִים מִמְּדֻרְגָּה לְמְדֻרְגָּה עַד קְבֵלַת הַתּוֹרָה, הֵינּוּ שְׁבַשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, הֵיטָה הַתְּחֵלֶת הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (בְּבֵא מִצִּיעָא סא ע"ב): 'אֲנִי הוּא שְׁהַבְּחִנְתִּי בֵּין טְפָה שֶׁל בְּכוֹר, לְטְפָה שְׁאֵינָה שֶׁל בְּכוֹר', רוֹצֵה לֹאמַר, שְׁאָז הֵיטָה הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת, שְׁיִבְיָנוּ בְּנֵי אָדָם, שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא הַבּוֹחֵן כְּלִיּוֹת, וּמְשַׁגֵּיחַ תְּמִיד עַל מַעֲשֵׂה בְּנֵי אָדָם וּמְחַשְׁבוֹתָם, וּמוֹשֵׁל בְּכָל, וְעַל יַדֵּי זֶה יִירָא וַיִּפְחַד וַיִּבּוֹשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וַיִּטְהַר מִחֻשְׁבוֹתָיו וּמִדוּתָיו לְעֲבוֹדַת הַבּוֹרָא, בְּרוּף הוּא, כֵּן יִשְׁתַּדֵּל כָּל יָמֵי הַסְּפִירָה, עַד שְׁיִגִיעַ לְמְדֻרְגָּה גְּדוֹלָה, שְׁהִיא בְּחִינַת שְׁפִלוּת וְהַכְּנָעָה, שְׁהִיא בְּקְבֵלַת הַתּוֹרָה, שְׁהַתּוֹרָה נִמְשָׁלָה לְמִים (תְּעִינַת ד' ע"א): 'מֵה מִים יוֹרְדִים מִמְּקוֹם גְּבוּהָ לְמְקוֹם נְמוּף' וְכו', רוֹצֵה לֹאמַר, שְׁאֵין הַתּוֹרָה שׁוֹרָה, אֲלֹא עַל מִי שְׁיֵשׁ בּוֹ שְׁפִלוּת וּנְמִיכוּת רוּחַ. וְזָהוּ 'דַּע מֵאִין בְּאַתָּה מְטַפָּה סְרוּחָה', שְׁהִיא קְלַפַּת מִצְרַיִם, שְׁיִצָּא מִמֶּנּוּ הַדַּעַת, שְׁיִוְכַלּוּ לִידַע אֶת ה', אֵיף שְׁהוּא בּוֹחֵן כְּלִיּוֹת כְּנ"ל. וּבִאֲוֹתָהּ הַדַּעַת גַּם כֵּן, תִּלְךְ לְמְקוֹם עֶפְרָרָה וְתוֹלְעָה, רָצָה לֹאמַר לְמַעֲלָה הַגְּדוֹלָה מִמֶּנָּה, הֵינּוּ לְבְּחִינַת שְׁפִלוּת, שְׁתּוֹכֵל לְקַבֵּל בְּחִינַת הַתּוֹרָה כְּנ"ל.

וְדַע לִפְנֵי מִי אָתָּה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, רוֹצֵה לֹאמַר, שְׁתִּזְהַר מְאֹד בְּאוֹתָן הַיָּמִים שְׁהֵן לִפְנֵי מִי, רוֹצֵה לֹאמַר לִפְנֵי יוֹם הַחֲמִשִּׁים, שְׁהוּא יוֹם קְבֵלַת הַתּוֹרָה, כִּי אָתָּה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֻשְׁבוֹן עֲלֵיהֶם, כִּי אֲזִי הוּא הָעֵת וְזָמַן לְהַתְּקַדֵּשׁ וְלַכְּנֵס לְבְּחִינַת גְּדֻלָּה שְׁהוּא שְׁפִלוּת וְעֲנָנָה; עַד כָּאן לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ שֶׁל ה' בְּתַעֲיִן זִי"ע.

וְכֵן אֵיתָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'תְּפָאֲרַת שְׁמוּאֵל' (אֲמַר סִימָן ו'): 'דַּע מֵאִין בְּאַתָּה וְלֵאן אָתָּה הוֹלֵךְ, הֵינּוּ 'דַּע מֵאִין בְּאַתָּה' - מִחַג הַפֶּסַח, לֵיל הַתְּקַדֵּשׁ חֵג, שְׁהִיָּה רַק בְּחִינַת אַתְרוּתָא דְלַעֲלָא. וְלֵאן אָתָּה הוֹלֵךְ' - לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, שְׁזוֹכָה רַק אִם הוּא בְּחִינַת רְמָה וְתוֹלְעָה, וְ"וְאֲנִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ" (תְּהִלִּים כב, ז), וְהַמְּכַוֵּן

ימים המסגלים אל קנין תורה

ידוע, שהימים האלו הם זמן של קנין תורה. והגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, היה חוזר על דברי הגאון הקדוש הסבא מקלם זי"ע, שיש מ"ח קניני תורה - כנגד מ"ח ימי העמר, והיום האחרון, מימי העמר - המ"ט, שהוא ערב שבועות, הוא יום של חזרה על כל קניני התורה, כדי שנהיה מוכנים לקבל את התורה הקדושה. וידוע מאמר הגאון החזון איש זי"ע (אגרות א, ד), שכל המרבה בקניני תורה - מרבה תורה!

ומוכא בשם הגר"א זי"ע, אשר 'אשת חיל' מי ימצא', מרמז על מ"ח קנינים כי 'חיל' בגימטריא - מ"ח. כשם שהאשה נקנית בשלש דרכים (קדושין ב' ע"א), כן האשה, שהיא התורה הקדושה, נקנית ב'חיל' קנינים ולא זולת.

והעבודה בימים אלו - להתבונן בכל יום בקנין המיוחד שהוא כנגד אותו היום [וכבר חברו ספרים נאים המסדרים את הקנינים, דבר יום ביומו, וכיון שיש כמה נסחאות וגרסאות, כדאי ללמד את כלם], כי גם הלמוד בשלל עצמו אודות הענינים האלו - מעורר את ההשתוקקות. וכמו שאמרו על מאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק כה): 'שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר, מתי גיעו מעשי למעשי אבותי', 'גיעו' הוא מלשון נגיעה, הינו שנוזקה שתהיה לנו שיכות למדרגתם - אפלו בבחינת נגיעה בעלמא. לכן דבר נפלא הוא מאד ללמד את מ"ח הקנינים בימים אלו, וזהו 'אשת חיל' מ"י ימצא', שהטורח ב'חיל' הקנינים ימצא אותה במ"י ימים, שהוא חג השבועות.

והנה ידועה הקשיה, איך נקראת התורה 'מציאה' - אחר שהוא טרח עליה כל כך? והתרוץ על זה, שבתורה הקדושה, כל השגה היא בבחינת מציאה, כמו שכתוב (איוב כח, יב): 'והחכמה מאין תמצא'. וכתוב (קהלת ז, כד): 'ועמק עמק מי ימצאנו'. ואמרו חז"ל (מגלה ר' ע"ב): יגיעת ומציאת - תאמין, אף על פי שגיעת

- בסוף זה מגיע כמציאה, כי אמנם היגיעה בתורה היא מצוה, וכתוב (משלי טו, כו): 'נפש עמל, עמלה לו', אבל אף על פי כן - "כי ה' יתן חכמה. מפיו דעת ותבונה" (שם ב, ו).

כי השגת התורה אינה כהשגת עניני העולם הזה, שהוא רואה את הקשר הישיר בין העמל לפרי התוצאה. ואמנם, בנדאי גם בעניני העולם הזה צריך לזכור את יסוד התורה כלה, שהכל מאת השם, וכמו שכתובה אזרה בתורה (דברים ח, יז-יח): 'ואמרת בלבבך. כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה; וזכרת את ה' אלהיך, כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל'. וכנדאי גם בהשגת התורה, צריך לידע שהכל ממנו יתברך, ברחמי העצומים.

ימים של תקון הנפש

מוכא בספר הקדוש 'לשם שבו ואחלמה': הימים האלו שבין פסח לעצרת נזכרים ונעשים, להתקדש בקדשה עליונה, ובהם ימצא כל איש ישראל עזר וסיוע לתקן את נפשו, ולהקדישה ולטהרה; עד כאן לשונו.

מוכא מהרב הקדוש בעל 'חדושי הרי"ם' זי"ע: 'ימי הספירה מיעדים לתקון הנפש, כל יום מימי הספירה נותן לאדם לתקנו, ואם אדם אינו מרגיש שהוא יכול להטהר בכל יום, צריך לדעת שאין לו עדין כלל יראת שמים, ודבר זה בעצמו - צריך לעורר את האדם'.

בספר 'ארץ צבי' להגאון מקוזיגלוב זצ"ל, מוכיח, שהימים הללו מסגלים לזכוף הנפש, שהרי מוכא במשנה (ערוך ב, י): רבי יוחנן בן נורי אומר: משפט רשעים בגיהנם מן הפסח ועד העצרת, שונאמר "ומדי שבת בשבתו". כי זהו זמן של זכוף הנפש, כי כמו שפאן למטה הוא זמן של זכוף החומר, כך גם למעלה הוא זמן של זכוף ותקון.

מוכא בספר 'עבודת עבד', אשר כתוב במפרשים, שהצדקת רות [שממנה נשתלשלה

כָּל מַמְלַכֶת בֵּית דָּוִד] - נִמְשָׁךְ עָלֶיהָ דִּין דְּיוֹקָא
בִּימֵי שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת הֶלְלוּ, מִפֶּסַח וְעַד עֲצָרָת,
בְּזִמְנֵי הַקָּצִיר, וְכַתּוּב, שֶׁהַגְּרוֹת שָׁלָה הִיִּתְהַ
בְּלֵיל ט"ו נִסָּן. כָּל יְמֵי עֲנִיָּה וּמְרוּדֶיהָ - הַכֹּל
הַחֵל בְּפֶסַח, , וְאַחֵר כֶּף בַּחַג הַשָּׁבוּעוֹת, הִיִּתְהַ
נִקְיָה וְטֵהוֹרָה מִכָּל סִיג, וְהַעֲמִידָה אֶת מַלְכוּת
בֵּית דָּוִד - שְׂיֻצָא מִמֶּנָּה.

מוּבָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (ח"ג אָמַר צו ע"א):
'כַּאֲתַתָּא דְּנַפְקָא מִמְּסַאָבוּ, וְכִינּוּן דְּנַפְקָא, מִתַּמְנָן
וְלִהְלָאָה, וְסִפְרָה לָהּ, אוּף הַכָּא יִשְׂרָאֵל, כִּד
נָפְקוּ מִמְּצָרִים, נָפְקוּ מִמְּסַאָבוּ, וְעַבְדוּ פֶּסַח
לְמִיכַל בְּפִתּוּרָא דְאַבּוּהוֹן, וּמִתַּמְנָן וְלִהְלָאָה
יַעֲבֹדוּן חּוּשְׁבֵּנָא, לְמַקְרַב אֲתַתָּא לְבַעֲלָהּ,
לְאַתְחַבְרָא בְּהִדְיָה, וְאִינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּדִכְרֵי,
לְאַעֲלָא לְרֹזָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְלַקְבֵּלָא אוּרִיִּיתָא,
וְלַמְקַרַב אֲתַתָּא לְבַעֲלָהּ.

[כַּאֲשֶׁה שְׂיֻצָא מִטְּמָאָה, וְכִינּוּן שְׂיֻצָאָה, מִשֵּׁם
וְלִהְלָאָה וְסִפְרָה לָהּ, אִף כָּאן יִשְׂרָאֵל, כְּשְׂיֻצָאוּ
מִמְּצָרִים, יֻצְאוּ מִהַטְּמָאָה, וְעָשׂוּ פֶּסַח לְאַכֹּל
בְּשִׁלְחַן אַבְיָהֶם, וּמִשֵּׁם וְלִהְלָאָה יַעֲשׂוּ חֲשׁוּבּוֹן,
לְקַרַב אֲשֶׁה לְבַעֲלָהּ, לְהַתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְאַלוּ הֵם
חֲמִשִּׁים יְמֵי טְהֵרָה, לְהַכְנִס לְסוּד עוֹלָם הַכָּא,
וְלַקְבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְלַקְרַב אֶת הָאֲשֶׁה לְבַעֲלָהּ].

כְּתַב הָאוּר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ, עַל הַפְּסוּק (ויקרא
כג, טו): "'וּסְפַרְתֶּם לָכֶם" וְגו'. אוּמְרוּ לְכֶם,
לְצַד שְׂיֻצוּ ה' לְסַפֵּר שִׁבְעַ שְׁבַתוֹת, וְאָמְרוּ ז' ל'
(זֵהר הַקְּדוּשׁ ח"ג אָמַר צו ע"א): כִּי לְצַד שְׁהִיּוּ בְּטְמֵאָת
מְצָרִים וְרָצָה ה' לְהַזְדַּוּג לְאַמָּה זוּ - דָּן בְּהַ
כְּמִשְׁפֵּט נִדְהָ שְׁדִינָה לְסַפֵּר ז' נְקִיִּים, וְצִוְהָ
שְׂיֻסְפְּרוּ שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, וְאִזּוּ יִהְיוּ מְכַשְׂרִים
לְהַכְנִיסְתֶּם כְּלָה לְחַפְּהָ, וְהִגִּם כִּי שֵׁם שִׁבְעָה
יְמִים וְכָאן שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת לְצַד הַפְּלִגַת הַטְּמָאָה,
וְגַם הִיוּתֶם בְּכֻלְלוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁעַר הַתְּמִים דְּעִים
- כִּי כֵן מִשְׁפָּטֶם, וְעִזְן מַה שְׁפָרְשִׁיתִי בְּפְסוּק
(שְׁמוֹת יט, א): "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאתִי וְגו',
וְהוּא מְאֹמֵר הַפְּתוּב כָּאן "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם", פְּרוּשׁ,
סִבַת סְפִירָה זוּ - הִיא לְסִבַתְכֶם לְטְהֵרְתְּכֶם,
שְׁוֹלֵת זוּ, תְּכַף הִיָּה ה' נוֹתֵן לָהֶם הַתּוֹרָה.

וְלִדְרָךְ זֶה יִדְּקַע עַל נִכּוֹן, טַעַם "מִמְחַרְת
הַשְּׁבַת" - וְלֹא מִיּוֹם הַשְּׁבַת עֲצָמוּ, כִּי כֵן
מִשְׁפֵּט הַסְּפִירָה, שְׂיִהְיוּ כָּל הַיָּמִים שְׁלָמִים.
וְלְצַד שְׂיּוֹם ט"ו בְּנִיסָן שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבַת
הָאֹמֵר כָּאן, מְקַצֵּת הַיּוֹם הָיוּ עֲדִין בְּאָרְצָן
מְצָרִים, לְזֶה - יֻצְוּ ה' לְסַפֵּר מִמְחַרְת. וְהִגִּם
כִּי זֶה הִיָּה בְּפֶסַח מְצָרִים, כְּמִשְׁפֵּט הַזֶּה יַעֲשֶׂה
בְּאוֹתוֹ פֶּרֶק עֲצָמוּ, מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, כִּי כְּמוֹ
כֵּן יַעֲשֶׂה בְּסוּד ה', כִּידְעוּע לִידְעֵי חָן. עַד
כָּאן לְשׁוֹן קְדָשׁוֹ.

[וְהִנֵּה יֵשׁ נִסַּח תְּפִלָּה לְאַמְרָה לְאַחַר סְפִירַת
הַעֲמֹר: רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲתָה צּוֹיִתְנוּ עַל יְדֵי
מִשָּׁה עַבְדְּךָ לְסַפֵּר סְפִירַת הַעֲמֹר כְּדֵי לְטְהַרְנוּ
מִקְלָפוֹתֵינוּ וּמִטּוֹמְאוֹתֵינוּ וְכו', כְּדֵי שְׂיִטְהַרוּ
נַפְשׁוֹת עַמְךָ יִשְׂרָאֵל מִזְּהֻמָּתָם. וְרִמְזוּ עַל הַתְּכַה
'וּסְפַרְתֶּם לָכֶם', שֶׁהִיא רְאֵשֵׁי תְּבוֹת: כְּדֵי
לְטְהַרְנוּ מִקְלָפוֹתֵינוּ].

מוּבָא בְּסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁעִנִּין סְפִירַת
הַעֲמֹר הוּא, שְׂרָצָה לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל וְלִהְכַנְיַע
מ"ט שְׁעָרֵי טְמָאָה בְּהַרְגָּה, וּבְכָל יוֹם מִן
הַיָּמִים שְׁמִפְסַח עַד עֲצָרָת, עֲדִין אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים
כָּל יוֹם מִבְּחִינוֹת הַטְּמָאָה, וְתַקוּן זֶה מִתְחַדֵּשׁ
בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

וּמוּבָא כִּי לְשׁוֹן "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם", הוּא כְּעִין
"סְפִיר וְיִהְיוּ לָכֶם", כִּי בְּאֲמַצְעוֹת מְנִין זֶה - אֲתֶם
מְאִירִים. וְאִף שְׂאִין הָאָדָם מְרַגֵּשׁ תּוֹעֵלַת
בְּסְפִירָה, וְהוּא סוּפֵר וּמְבַרֵךְ בְּעֲלָמָא, בְּלֹא
הַרְגֵשׁ וְהַתְּעוּרָרוֹת, עָלָיו לְהֶאֱמִין כִּי נִשְׁמְתוּ
נְטְהַרְהָ, מְעַט אוּ הַרְבֵּה - לְפִי הַכְּנָתוֹ, וְזֶה
נוֹתֵן חֲזוּק גְּדוֹל, וְלִכֵּן צְרִיף לְדַעַת, שְׁבְכָל יוֹם
הוּא מִתְחִיל מְחַדֵּשׁ.

פְּנִיָּה וְהַתְּעוּרָרוֹת בְּסְפִירַת הַעֲמֹר

כְּתַב בְּסַפֵּר הַקְּדוּשׁ 'מִחֲשָׁף הַלְכָן' לְרַבְנוּ
יַעֲקֹב אֲבִיחַצִּירָא זי"ע (פְּרָשַׁת אָמַר), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ:
'וְהִבְאֵתֶם אֶת עַמְרָא רְאֵשִׁית קְצִירְכֶם". מִשׁוּם
שְׂאֵנוּ קוֹצְרִים וּמְנַקִּים בְּכָל שָׁבוּעַ קְלָפוֹת שֶׁל
הַשָּׁבוּעַ הַהוּא, מִשׁוּם הִכֵּי קָרִי לְכָל יְמֵי הַעֲמֹר

- קצירה. והוסיף ואמר "והניף את העמר לפני ה' לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הפהין", דהינו, שתהיו זריזים בכונת העמר, דזה צריך הכנה וכונה גדולה, ומזהרת התורה, דעו לכם, שהדבר הזה תלוי בידכם, על ידי ברכתכם שאתם מברכים בכונה, ברצון טוב ובנפש חפצה; עד כאן לשון קדשו.

מוכא בזהר הקדוש (ח"ג פרשת אמר צו ע"ב): 'תא חזי, כל בר נש דלא מגי חושבנא דא, אינון שבע שבתות תמימות, למזכי לדכיותא דא - לא אקרי טהור, ולא בכללא דטהור הוא. ולא הוא פדאי למיהוי ליה חולקא באורייתא, ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאביד מניה, פד מטי להאי ליליא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולא תחברא בה, ולנטרא דכיו עלאה, דמטי עליה בההוא ליליא, ואתדכי'; עד כאן לשון הזהר הקדוש.

[בוא וראה, כל אדם שלא מנה את החשבון הזה, אלו שבע שבתות תמימות, לזכות לטהרה הזאת - לא נקרא טהור, ולא נקלל בכלל הטהרה, ואינו פדאי שיהיה לו חלק בתורה, ומי שמגיע טהור ליום הזה, והחשבון לא נאבד ממנו, פאשר הוא מגיע ללילה הזה, עליו לעסק בתורה, ולהתחבר אליה, ולשמר את הטהרה העליונה, שמגיעה אליו באותו לילה ונטהר].

ימים של התגברות בקדשה וטהרה

מוכא אשר שלשת הפסוקים שבפרשת מצרע (פרק טו, פסוקים יג, יד, טו): "וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים חיים וטהר; וביום השמיני יקח לו שתי תרים או שני בני יונה ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ונתנם אל הפהין. ועשה אתם הפהין אחד חטאת והאחד עלה וכפר עליו הפהין לפני ה' מזובו" - יש בהם מ"ט תבות, שהן כנגד מ"ט ימי ספירת העמר. ועינינו רואות שהם פסוקים של טהרה, כמו הימים האלו שהם ימי טהרה וקדשה.

מוכא בשל"ה הקדוש, שלכל מועדי השנה יש שיכות לפרשיות התורה שחלות בהם. ולמשל, בפרשת אמר, כתובה מצות ספירת העמר. בפרשיות תזריע מצרע, מוכאים עניני הטהרה. בפרשתנו, פרשת אחרי, כתיב (ויקרא טו, ל): "לפני ה' תטהרו" - ענין טהרה. בפרשת קדושים נתפרשו עניני הקדשה, שגם הם מעניני דיומי ותקונים. בפרשת שמיני התבארו אסורי מאכלות אסורות, שהוא עניני קדשה, כמאמרם ז"ל (יומא לט ע"א): 'תנא דבי רבי ישמעאל, עברה - מטמטמת לבו של אדם, שנאמר: "ולא תטמאו כם ונטמאתם כם" אל תקרי ונטמאתם, אלא, ונטמטם כם'. נמצא, שכל הפרשיות הללו מדברות על טהרה.

דוד המלך, עליו השלום, משורר בנעימתו (תהלים קיט, ה-ו): "אחלי יכנו דרכי לשמר חקיך; אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך" 'אחלי' בגימטריא - מ"ט, הינו, שבמ"ט הימים הללו, אשתדל לכונן את הדרכים שלי, שיהיו ברצון השם יתברך. ואם אדם משתדל להיות בטהרה במ"ט ימי טהרה אלו, יתקיים בו - "לשמר חקיך". ודוד המלך מבטיח: "אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך", שזה סובב על קדשת חג השבועות, שעליו נאמר (שמות כ, טו): "וכל העם ראים את הקולת", כי במ"ט הימים הללו אני משתדל בטהרה, וממילא - "לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך".

"שבע שבתות תמימות", אימתי הן תמימות?

כתב בספר 'משלי יעקב' על התורה (פרשת אמר, אות רד), והם משלי המגיד רבי יעקב מדובנא זצ"ל, וזו לשונו: "וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עמר התנופה. שבע שבתות, תמימת תהיינה". במדרש (ויק"ר כח, ג): 'תני רבי חיא, שבע שבתות תמימות תהיינה, אימתי הן תמימות? בזמן שישראל עושין רצונו של מקום. וראוי לבאר, איככה תלויה מצוה זו בעושי רצונו של מקום, יותר מכל המצוות?

מְצָרִים, וְהָיוּ צָרִיכִים לְהִיט מְכַשְׂרִים לְקַבֵּל
הַתּוֹרָה בְּעֶצְרָתָהּ, כִּי שִׁבְעַת שָׁבוּעוֹת הָיוּ צָרִיכִים
לְטַהֵר עֶצְמָם, כַּמְבָּאָר לַיּוֹדְעִים, אִם כֵּן אָמַר
"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת" וְכוּ', "שִׁבְעַת
שַׁבָּתוֹת תְּמַיַּמַת תִּהְיֶינָה", כְּאוֹתוֹ שְׁמוֹנֶה
מְעוֹתָיו, שְׁיִגִיעַ לְדִינָרִים כַּאֲשֶׁר יִקְרוּ בְּעֵינָיו,
כֵּן הַיָּמִים הָאֵלֶּה יִקְרִים מְאֹד, לְהַכִּין אֶת עֶצְמוֹ
לְתוֹרַת ה', עַל כֵּן הִזְהִיר הַפְּתוּב, וְאָמַר: "שִׁבְעַת
שַׁבָּתוֹת תְּמַיַּמַת תִּהְיֶינָה" - שְׁלֹא תִפְסִיד יוֹם
אֶחָד. וְזֶהוּ שְׁאָמְרוּ אִימָתֵי הֵן תְּמַיַּמַת? בְּשַׁעֲהָ
שִׁשְׁרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, כִּי אִזּוֹ יִהְיוּ
גַם הַיָּמִים תְּמַיַּמִּים; עַד כֵּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם - תִּקּוֹן הַמְּדוּת

הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבֵּי דָּנִיֵּאל פְּרִישׁ וְצ"ל, מְבָאָר
אֶת 'עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם' בְּאִפְסוֹ כְּזֶה, שֶׁהָרִי
הַמִּתְבַּוֵּן בְּכַוְנַת הָאֶרֶץ וְהָרֶשֶׁ"ש, רוֹאֶה כְּמָה
רַבּוּי פְּנוֹת וְיַחְוּדִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים יִשׁ
בְּסִפְרֵי הָעֶמֶר - עֵינַי לֹא רָאִתָּה.

וְיָדוּעַ שֶׁהַמְּקַבְּלִים מְאֲרִיכִים מְאֹד בְּסִפְרֵי
הָעֶמֶר, וְכֵן יִשׁ לָהֶם סְדוּרִים גְּדוּלִים מְאֹד, עַל
פִּי הָרֶשֶׁ"ש זי"ע, פְּנוֹת עֲלִיוֹנוֹת עַל כָּל תְּבִיחָה
וְתִבְיָה. גַּם הַיּוֹם יִשׁ שְׁרִידִים אֲשֶׁר ה' קוֹרָא
מִחֲצָדֵי חֻקְלָא, אֲשֶׁר חָלַק לָהֶם בְּבִינָה, לְהַבִּין
עֲמֻקֵּי הַסּוּדוֹת בְּחֻמְקָהּ הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת שֶׁל
הַכְּוֹנֵת. זֶה דְּבַר נִפְלְאָה, אֲשֶׁרִי לָהֶם! אֲבָל
בְּיָדָיו לֹא פָּל מוֹחָא סְבִיל דָּא.

וְלִכֵּן בָּא כְּאוֹמֵר: 'עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם',
הֵינּוּ שְׁלֹא יִהְיֶה עֶסְקָךְ רַק בְּכַוְנַת, וְאֵילוּ אֶת
הַדְּבָרִים הַמְּיַחֲדִים לְתִקּוֹן הַמְּדוּת שִׁבְעַת רְצוֹן
הַזֶּה - תִּזְנִיחַ. כִּי הָעֶקֶר - הוּא לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
שֶׁל מְקוֹם. וַיְמִי הַסִּפְרָה הִלְלוּ הֵם תְּמַיַּמִּים
וּשְׁלֵמִים, וְכִמּוֹ שֶׁפָּתַח הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, הַאֲדַמּוּ"ר
בְּעַל שו"ת 'מִנְחַת אֶלְעָזָר' מִמוֹנְקָאטְשׁ זי"ע,
אֲשֶׁר אֵלֶּה שְׁמַתְעַסְקִים בְּעֶקֶר בְּכַוְנַת שִׁבְרָכָה,
אֲבָל אֶת עֶצֶם תִּקּוֹן הַמְּדוּת שֶׁל כָּל יוֹם בְּפִרְטוֹת
- שׁוֹכְחִים, הִרְיָהֶם מִפְּסִידִים הַרְבֵּה בְּכָף.

וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'בוֹצִינָא דְנַהוּרָא',
מִהַרְבַּ הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְז'בוֹז' זי"ע, וְזוֹ

אֲמַנָּם נִרְאֶה מִשְׁפֵּט הַצַּדִּיק וְהַרְשָׁע בְּמִסְפָּר
יָמֵי חַיֵּיהֶם. מִשָּׁל לְשָׁנֵי עֲנִיִּים, הִלְכוּ יַחַד
לְקַבֵּץ עַל פִּתְחֵי נְדִיבִים, לֹא נִפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל
רַעְהוֹ, רַק אֶחָד חָכֵם, וְהַשָּׁנִי כְּסִיל. וְלֹא נִמְצָא
בְּיַד הַכְּסִיל מְעוֹלָם, כִּי אִם פְּרוּטָה אַחַת, אוֹתָהּ
אֲשֶׁר נָתַנוּ לוֹ עֲתָהּ, וְהַפְּרוּטָה הָרֵאשׁוֹנָה כְּכֹר
אֶכֶל. וְהַחֲכָם לֹא עָשָׂה כֵן, רַק הָיָה קוֹבֵץ עַל
יָד. וּבְהַתְאַסֵּף אֶצְלוֹ מֵאָה פְּרוּטוֹת, הִחְלִיף
אוֹתָם עַל זֹזִים, וְהוֹזִים עַל סְלָעִים, וְהַסְּלָעִים
עַל דִּינָרֵי זָהָב, וְכָל זֶה מִסְּבַת יָקָר הַדִּינָרִי
זָהָב בְּעֵינָיו.

כֵּן הַצַּדִּיק, יַעֲשֶׂה בְּדַעַת וּבְחֻמְקָהּ, וַיִּבְלֶה
יָמָיו רַק בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וַיִּתְחַבְּרוּ אֶחָד אֶל
אֶחָד בְּקִרְסֵי עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שְׁעָלָיו, עַד אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה מִשְׁבַּעַת יָמִים - שַׁבָּת, וּמַד' שַׁבָּתוֹת -
חֲדָשׁ, וּמִן הַחֲדָשִׁים - שָׁנָה. וְהַכֹּל עַל יְדֵי
מַעֲשֵׂי הַזְּמַן, כִּי הָאֵף אֲמַנָּם עֶצֶם הַזְּמַן חָלַף
וְעָבַר, אֲבָל הַקְּנִינִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר קָנָה בְּחַיִּים,
הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים וּפְעֻלָּתָם עוֹמֶדֶת לְעַד. לֹא
כֵן הַרְשָׁעִים, מְבַלִּים יָמֵיהֶם בְּדַבָּרִים רִיקִים,
אֲשֶׁר לֹא יִשְׁיג מֵהֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה, כְּמוֹ אֲכִילָה
וּשְׁתִּיָּה וּשְׂאֵרֵי הַתַּעֲנוּגִים, לְעוֹלָם אֵין בְּיָדוֹ -
רַק הַעֲתָה שֶׁל עֲתָה, כַּמְּאָמֵר (מְשָׁלִי י, כו): "וּשְׁנוֹת
רְשָׁעִים תִּקְצְרֶנָּה", מִמֶּשׁ כְּמִי שֶׁהִפְקִיד אֶצְלוֹ
אֶחָד מֵאָה אֲדָמִים, וְהוּא מִחְזִיר לוֹ זֹזוֹ אֶחָד
בְּכָל יוֹם, וְאִם כֵּן, אֵין לוֹ מִכְּסָפוֹ, כִּי אִם זֹזוֹ
אֶחָד. וְזֶהוּ "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה"
(תְּהִלִּים ז, י), הוֹרָאָת מִלַּת 'בָּהֶם', כְּאוֹתוֹ שְׁאוֹמֵר:
יִשׁ לִי פְּרוּטוֹת בְּמֵאָה אֲדָמִים, שִׁבְעַל כְּרַחוּ
כְּוֹנֵתוֹ, שְׁיִשׁ לוֹ פְּרוּטוֹת סֵף מְסָם, עַד שְׁיִוְכַל
לַעֲשׂוֹת מֵהֶם עַל יְדֵי חֲלִיפִין - מֵאָה אֲדָמִים.
כִּי הָיָה מְאָמֵר הַמְּשׁוֹרֵר - אִם תִּרְצֶה לְהַבִּיט
עַל זְמַן בְּנֵי אָדָם, עַל כָּל פְּנִים לֹא תִרְאֶה בּוֹ
- רַק יָמִים, רַק הַיָּמִים, הֵם אֲשֶׁר בָּהֶם תּוֹכֵל
לְמַצָּא חֻשְׁבוֹן שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, אִם יַעֲשֶׂה
בָּהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים.

הַמּוֹרָם מְכַל זֶה, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ צְנִיחָה אוֹתָנוּ
לְסִפְרֵי מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח - חַמְשִׁים יוֹם. כִּי מִפֶּסַח
וְעַד עֶצְרַת נְטִיחָה יִשְׂרָאֵל מִזְהַמַּת טְמֵאָת

אין שתי פעמים י"ב - שנים לכ"ד שנה, וכל מה שזכה רבי עקיבא על ידי כ"ד שנה - לא היה זוכה לו על ידי פעמים י"ב שנה (ועין בספרנו לחומש שמות, בשיחה לפרשת בשלח תשס"ו, עמוד קלא).

מעלת ונחיצות הרציפות בלמוד התורה

משל למים בקמקום שרוצים להרתיחם, וזמן הרתיחתם, על דרך משל, הוא חמש דקות, אף אם נרתיח אותם דקה ונפסיק לרגע, ואחר כך עוד דקה ונפסיק, אזי אפלו אלה דקות, לא יספיקו להרתיחם בדרך זו. אבל אם נניח להם חמש דקות רצופות, הם ירתיחו! כך גם כשאדם לומד תורה, כשהוא מתחיל להתחמם בבחינת (תהלים לט, ד): "חם לבי בקרבי, בהגיגי תבער אש" - אם מפסיק בלמודו, הרי שכל חם למודו נפסק, וכל הקדשה פורחת.

כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג, הלכה יג): 'אף על פי שמצוה ללמוד ביום ובלילה, אין אדם למד רב חכמתו - אלא בלילה. לפיכך, מי שרוצה לזכות בכתר התורה, יזהר בכל לילותיו, ולא יאבד אפלו אחד מהן, בשנה ואכילה ושתיה ושיחה וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה'. ולכאורה זה פלא, מה כבר יקרה, אם תלכנה לו כמה דקות בלילה לשיחה וטעימה, למה זה כל כך עקרוני, שלא יאבד אפלו אחד מהן?!

ומבאר הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, שהתורה הקדושה נמשלת לפתך של מלך, מרהיב בפינו, שאם חסר אפילו יהלום אחד בכתר המלך - החסרון נכר מאד. כך גם בתורה הקדושה, גם אם חסר אפילו רק לילה אחד, זה נכר מאד. לכן צריך לשמר על כל הימים הללו, שהם ימים שרשיים, ולכן הם צריכים להיות ברציפות.

ועוד למדים אנו מדברי הרמב"ם, שבמה שכתב 'לא יאבד' וכו', מלמדנו, שהדבר

לשוננו: 'כתוב (תהלים לח, ב): "כי הגדלת על כל שמך אמרתך", כי יש על כל מצוה, פגנות ושמות הקדושים, אבל עקר הכוונה היא בכל מצוה - לקיים רצון הבורא, שאמר ונעשה רצונו, כמו שאמרו חז"ל (ר"ה טז ע"א): למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו! וזה "כי הגדלת על כל שמך", הינו, על כל שמות הקדושים, "אמרתך" - לכוון שאמרת ונעשה רצונך, וזה תכלית הכוונה; עד כאן לשוננו.

ומבאר הגאון הצדיק, הרב קרלינשטיין זצ"ל בקנטרסו, כי ענין ה'תמימות', אינו דוקא במהלך חמשים יום, כי זה שנה בכל יום מימות השנה, כי הימים הללו הם שרש לכל ימות השנה, וכנ"ל.

מעלת רציפות התורה הקדושה

מובא בספר 'שיחות מוסר' להגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (מאמר ל), על מה שמצינו ברבי עקיבא (כתובות סג ע"א): לאחר י"ב שנה שלמד תורה מחוץ לבית, וטרם הכנסו שמע מאחורי הדלת את אשתו משיבה, כי לו שמע לקולה, היה שוהה עוד י"ב שנים בבית המדרש, וכששמע רבי עקיבא זאת, חזר מיד לתלמודו, ולא נכנס לביתו אפלו לרגע קט. ונפלא הדבר מבינתנו. איזה הפרת הטוב שהיה חיב לה? וכמו שאמר רבי עקיבא אחר כך: "שלי ושלכם - שלה הוא", שהיא הפכה אותו מרועה צאן, לרבן של ישראל, ומדוע לא נכנס לפחות לרגע אחד - לשמח את לבה?

ועל פן אנו צריכים לומר, שהתבונן רבי עקיבא וראה את החסרון הגדול בהפסח דעת כזה, וכדי שלא להפסיק הפסק מעט זה, הכריע רבי עקיבא, ופסק, שאסור לו להפגס.

זאת ועוד, שמלבד ההפסק והפסח הדעת שהיה בכך, עוד טעם היה לו לרבי עקיבא שלא לנס, כי אינו דומה דבר שלם - לשני חצאים של אותו דבר, אפלו שניהם לפנינו. ואף שכ"ד שנה הם פעמים י"ב, מכל מקום,

הגדול, הינו פתח תורה, לא נבנה רק מהדברים הגדולים, אלא מפל רגע ורגע, מעוד דקה ועוד דקה, המצטרפות אל דבר שלם.

ומוכא בספר 'שיחות התחזקות': "שבע שבתות תמימות" - האדם צריך להשתדל שהימים יהיו תמימים ושלמים, כמה שאפשר, כמו הצווי: "התהלך לפני והיה תמים", והיה שלם.

סימן קכב): 'דע, שכל מה שהעולם מדברים בספירה בכל ימי הספירה - הם מדברים רק מהספירה של אותו היום, ומי שהוא מבין יוכל לשמע ולדע זאת. אם יטה אָזנו היטב לספורי דבריהם, ישמע שהם מדברים רק מהספירה של אותו יום'. וכן הביא בספר הקדוש 'שפת אמת' (לקוטים, לחנפה): 'כמו שכתבו הספרים, כי בימי הספירה, כל הדבורים והרגשת הכל - מספירת יום ההוא'.

הנהגת הצדיקים בספירת העומר - דבקות בצופה

מוכא בספר שאלות ותשובות 'מראה יחזקאל' (סימן קד) אגרת קדש, בה מתאר (הגאון הקדוש, רבי יחזקאל פאנעט אב"ד קרלסבורג והמדינה) את יסודות החסידות, ואת הנהגת רבו, הרב הקדוש, רבנו מנחם מענדיל מרימנוב זי"ע, וזו לשון קדשו: 'ואמת יהיה חכי, שפמה פעמים הזהירנו על למוד העיון, והרבה בשבח הלמוד הזה כשהוא לשמה, על דרך המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, ושכל הצדיקים שבדורנו, לא זכו למעלה עליונה הזאת, רק על ידי למוד העיון. ומה גם על ענין הלכה תוספת (הינו שיעור עיון בהלכה וראשונים) אמר, שמעולם לא עמד על סוד הדבר עד הנה, שאותן הלכות שנשתפחו בימי אבלו של משה (עין תמורה טז ע"א), החזירם עתניאל בן קנז בימי הספירה. ועל פן מנהג ישראל - תורה הוא, וצריך ללמד הלכה תוספת בימים הקדושים הללו, (ופרש זה על דרך האמת), ובלבד שלא יסיח דעתו מן הספירה כל היום כלו, שצריכים להיות שבע שבתות תמימות. וכמה פעמים ביום הוא אומר: 'היום כף וכף לעמר' בלי ברכה... עד כאן לשונו. ובספרו הקדוש (של הרב הקדוש רבי מנחם מענדיל מרימנוב זי"ע) 'מנחם ציון' כתב, וזו לשונו (דרושים לפסח, ליום אחרון של פסח, ד"ה מנהג ישראל): 'וכן נהגתי בעצמי, לומר כמה פעמים ביום בלי ברכה: היום כף וכף לעמר'. [וראה עוד מה שמוכא בספר הקדוש 'לקוטי מוהר"ן' (ח"א

שמחת פרשה זו וקדשת הדבור המפורשת בה

מוכא בזהר הקדוש (קדושים פא ע"א): 'כד מטאן חב"י לפרשתא דא - הווי חדאן' [כשהיו בני החב"י מגיעים לפרשה זו (פרשת קדושים) - היו שמחים]. אחד הטעמים בזה הוא, כי בפרשת קדושים יש מצוות רבות, ובפרשה זו מצינו כמה מצוות השייכות לקדשת הדבור, כמו (ויקרא יט, טו): "לא תלך רכיל בעמך". "בצדק תשפט עמיתך" (פסוק טו). "לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך" (פסוק יח). שמצוות אלו הן שרשים לקדשת הדבור.

התורה הקדושה אומרת (דברים כג, טו): "כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך, והיה מחנך קדוש, ולא יראה כף ערות דבר, ושב מאחריך"; וזה שיש גם על כל אדם בפרטות, כי לכל אחד יש 'מחנה' שלם של רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ועליהם להיות שלמים ושמורים בקדשה, ולזה זוכים על ידי קדשת הדבור, וכמו שדרשו במדרש (ויקרא רבה כד, ז): 'ערות דבר' - 'ערות דבור'!

כל ימי הספירה הם בחינת 'מחנה' של מלחמת היצר, מלחמת תנופת העמר, כמו שכתוב (ויקרא כג, ה): "ממחרת השבת יניפנו הכהן". אלו ימים המסגלים מאד ללחם עם היצר, ועליהם נאמר בהמשך הפסוק (דברים כג, יח): "ונשמרת מפל דבר רע", הינו מפל דבור רע. על ידי קדשת הימים הללו אפשר

לנצח במלחמה. אם אתה חונה על אויבך ונשמר מפל דבר רע ומפל דבור רע - אתה זוכה לנצח במלחמה, בשלום.

מובא בספר הקדוש 'ראשית חכמה' (שער הקדשה פרק יא אות ח): 'נצר לשונך' (תהלים לד, יד), פרוש, מפל דבור שיש חיצוני - הנקרא רע - חלק בו [הינו, שתהיה נצר את לשונך מפל דבור שיש רע מערב בו], ואמר "לשונך" ו"שפתיך" בכנוי המדבר לנוכח [הינו כאלו מדבר לנוכח האדם], הכונה, להורות על מה שאמרו ו"ל בכראשית רבה (סו, ג), שהפה ברשותו של אדם, שאם ירצה - ידבר תורה וטוב, ואם ירצה - ידבר רע, והינו, לשונך ושפתיך - שהם ברשותך. זה לשונו. אמר רבי לוי: ששה דברים משמשים את האדם, שלשה ברשותו ושלשה שלא ברשותו. האזן והחוטם והעין - אינם ברשותו, חמי מה דלא בעי [רואה מה שלא רוצה], שמע מה דלא בעי [שומע מה שלא רוצה], מריח מה דלא בעי [מריח מה שלא רוצה]. הפה והיד והרגל - ברשותו, אי בעי לעי באורייתא [אם רוצה - עוסק בתורה], אי בעי הוא מחרף [אם רוצה הוא - מחרף], אי בעי לא מחרף [אם רוצה - אינו מחרף]. היד - אי בעי הוא מפליג מצוון [אם רוצה הוא - עושה הרבה מצוות], אי בעי גניב וקטיל [אם רוצה - גונב והורג]. הרגל - אי בעי [אם רוצה] הולך לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, אי בעי אזיל [אם רוצה - הולך] לבתי טרטיאות וקרקסיות. בשעה שאדם זכאי, הקדוש ברוך הוא עושה אותם (את אלה) שהם ברשותו - שלא ברשותו, הפה (בראשית כז, לג): 'גם ברוך יהיה', והיד (מלכים א יג, ד): 'ותיבש ידו', והרגל (משלי א, כו): 'בני אל תלך בדרך אתם' וגו', עד כאן לשונו.

עקר הזמן לתקן ברית הלשון - בימי הספירה

כתוב (תהלים לד, יד): 'נצר לשונך מרע', 'מרע' - אותיות 'עמר', הינו שבימי העמר

אפשר להגיע לטהרת הפה; כמו שכתב רבנו החתם סופר ז"ע (על התורה, פרשת בהר, עמוד עה) וזו לשונו: 'ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה' (ויקרא כה, כט) - הוא הלשון, שיחטא בכרית הלשון אשר היא מסבכת חומה, ואין לזה תקון כי אם בתורה, כמבאר במסכת ערכין (טו ע"ב), ותקונייה תלוי בימי ספירה שבין פסח לעצרת, וכיום העצרת הוא היובל, שבו יתקנו כל בני תורה, ויקנו בו שלמות, 'והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו' - עד שיקבל תמימות שנה שהוא עומד, שכל שנה ושנה מקבל תמימותו בימים האלה, כדכתיב "תמימות תהינה". ימים תהיה גאלתו", רוצה לומר, ידע בנפשו כי הוא גואל ימים עליונים שנפגמו. "ואם לא יגאל", רחמנא ליצלן, אזי "יקום", חס ושלום, "לצמיתות לקונה אותו" - הוא היצר הרע הלוחם על העיר ההיא הקטנה, "לא יצא ביובל" - ביום מתן תורה, כשיקבלו כל בני תורה תמימותם, הוא בחוץ יצמד, רחמנא ליצלן מהאי כסופא.

ויבדרשות חתם סופר (ח"א דף קה ע"א בהערה), מובא שם פעין זה, וממשיך - 'והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו' - לבקש מחילה מחברו קדם יום הפפורים, דאי לאו הכי - אין יום הפפורים מכפר לו (יומא פה ע"ב), ואי לאו הכי - הרי מצותיו של המדבר לשון הרע, נתונים המה להמדבר עליו (חובת הלבבות שער הכניעה פרק ז) וזהו "הקונה אותו"; עד כאן לשונו שם (עין בחתם סופר לקוטים, פרשת בהר, עמוד סח).

לכן, עלינו להתאזר בכל עז ותעצומות, לזכך מאד את הפה והלשון בימים אלו, כי הימים הללו הם ימי קדשה. וכתבו בשם האר"י ז"ל, שהימים הללו מסגלים לטהרת קדשת יוסף הצדיק, כמו שכתוב (שמות יג, יט): 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו' - כשיצאו ממצרים. ויוסף הוא סוד קדשת הברית, המכוננת כנגד ברית המעור. כי כל ענין בתורה, הוא למוד בשבילנו, והינו, שמשה רבנו מלמד

אותנו שבְּיָמֵינוּ הִלְלוּ, יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְבַחֲנֵינוּ
קִדְשֵׁנוּ יוֹסֵף הַצַּדִּיק.

בְּיִצְיָאָה מִמְצָרִים נֹאמֵר (דְּבָרִים ח, ד): "רַגְלֶךָ
לֹא בָצָקָה", שֶׁהוּא מְרַמֵּז עַל קִדְשֵׁנוּ הַיָּמִים
הַלְלוּ, שְׁנֵתֵן לְהַתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשֵׁנוּ הַבְּרִית הַמְרֻמָּזֶת
בְּתַבַּת 'רַגְלֶךָ'. וּמִלֵּה - גִּימַטְרִיא 'פֶּה', הֵינּוּ
שֶׁעַל יְדֵי קִדְשֵׁנוּ הַפֶּה, אֲפֹשֶׁר לְהַשִּׁיג אֶת כָּל
הָאוּרוֹת. וְיִדְוֶע מֵה שְׂאִיתָא בְּתַקוּנֵי זֶהר (ב'
ע"ב) אֲשֶׁר הִפְסוּק (דְּבָרִים ל, יב): "מִי יַעֲלֶה לָנוּ
הַשְּׂמִימָה" - רֵאשֵׁי תְבוּת: מִיִּלְיָה. כְּשֶׁאָדָם
שׁוֹמֵר אֶת פִּיו, יְכוּל לְהַגִּיעַ הַשְּׂמִימָה בְּקִדְשָׁהּ
וּבְטָהֳרָה עֲלִיוֹנָה. וְכֵן זֶה שִׁיף לִימֵי סְפִירַת
הַעֲמָר, עַד שְׁזוֹכִים לִיעוּד, שְׁחוֹזֵר עַל עֲצָמוֹ
בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, שֶׁהוּא, "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת הָעַם
מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה"
(שְׁמוֹת ג, יב) - בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת הַקִּדּוּשׁ.

עַד הֵיכָן יְכוּלִים לְהַתְקַדֵּשׁ?

מוֹבָא בְּגִמְרָא (יוֹמָא לט ע"א) עַל הִפְסוּק (וַיִּקְרָא
יֵא, מד): "וְהַתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים". אָדָם
מְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ מְעַט - מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ הַרְבֵּה.
מִלְמַטָּה - מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. בְּעוֹלָם
הַזֶּה - מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. וְזֶה סוֹבֵב
גַּם עַל קִדְשֵׁנוּ הַדְּבוּר, שֶׁאִם אָדָם זוֹכֵה לְקַבֵּל
עַל עֲצָמוֹ קִדְשָׁהּ זו - נוֹתְנִים לוֹ סִיוֵע גְּדוֹל
וְעֲלִיוֹן מִן הַשָּׁמַיִם, שִׁיְהִיָּה מִתְקַדֵּשׁ וְהוֹלֵךְ.

הֵרַב הַקִּדּוּשׁ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'יִן זי"ע,
פִּרְשׁ: "קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ" (וַיִּקְרָא יט, ב), יְכוּל כְּמוֹנֵי,
בְּנִיחוּתָא, הֵינּוּ יְכוּל הָאָדָם לִהְיוֹת כְּמוֹנֵי,
כְּבִיכּוֹל, עַל פִּי מֵאֲמַר חו"ל (בְּבָא בְּתָרָא עה ע"א):
עֲתִידִין צַדִּיקִים שְׂאוּמְרִים לְפָנֵיהֶם 'קְדוּשׁ',
וּמְפָרֵשׁ, אִיךָ יֵאמְרוּ? תִּלְמוּד לּוֹמֵר, הֵינּוּ
שֶׁתִּלְמַד אֶת עֲצָמָךְ לּוֹמֵר תְּמִיד - "כִּי קְדוּשׁ
אֲנִי", וְאִם כֵּה תֵאמֵר תְּמִיד, אֲזִי אִם יָבוֹא
הַיָּצֵר לְהַסִּיתְךָ לְחַטָּא, חַס וְשָׁלוֹם, תֵּאמֵר לוֹ:
הֵיאָךְ אֲחַטָּא? הֲלֹא קְדוּשׁ אֲנִי וְלֹא נָאָה לִי
לְחַטָּא, וְאִם יָבוֹא הַיָּצֵר טוֹב לְהַסִּיתְךָ לַעֲשׂוֹת
מִצְוָה, תֵּאמֵר, מִכְרַח אֲנִי לַעֲשׂוֹת, כִּי קְדוּשׁ
אֲנִי וְלִי נָאָה לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה (עִירִין קְדִישִׁין הַשָּׁלֵם

ח"א עמ' קעז בְּשֵׁם 'אֲמַרֵי יְהוּדָה' בְּרֵאשִׁית עמ' ד).

כְּתוּב (דְּבָרִים ל, יא): "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר
אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם. לֹא נִפְלְאת הוּא מִמֶּךָ, וְלֹא
רַחֲקָה הוּא וְכו', כִּי קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מְאֹד.
בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ". הֵינּוּ אִיךָ אֶתָּה יְכוּל
לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה, שְׁלֹא תִהְיֶה רַחֲקָה מִמֶּךָ?
עַל יְדֵי "בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ", אִם תִּשְׁמַר
אֶת פִּיךָ, אֲזִי לְבָבְךָ יִסִּיעַ לְךָ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל
מִצְוֹת הַשֵּׁם.

הַגְּאוֹן הַקִּדּוּשׁ הַחֲדִיד"א זי"ע, רְמַז בְּפִסּוּק
(אִיּוֹב ה, ז): "כִּי אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד", אֶת שְׁלֵשֶׁת
סוּגֵי הַטְּהָרָה טְהוֹרַת הָעֵינַן, טְהוֹרַת הַפֶּה וְטְהוֹרַת
כָּל הַגּוּף. כִּי 'עֵמֶל' רֵאשֵׁי תְבוּת: עֵינַן מְעוֹר
לְשׁוֹן. וּבְהַפּוּף אוֹתִיּוֹת - מְרַמֵּז בְּפִסּוּק אַחֵר,
דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים סח, לו): "הוּא נִתֵּן עוֹ וְתַעֲצוּמוֹת
לְעַם", 'לְעַם' רֵאשֵׁי תְבוּת: לְשׁוֹן, עֵינַיִם,
מְעוֹר - כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ, יְכוּל
לְהַגִּיעַ לְקִדְשָׁהּ שֶׁהִיא הָעוֹ וְהַתַּעֲצוּמוֹת שֶׁל
עַם יִשְׂרָאֵל.

אֲפֹשֶׁר לְהַגִּיעַ לְכָל עַל יְדֵי שְׂמִירַת הַדְּבוּר,
כְּמוֹ שְׂמִירַת בְּפִסּוּק (בְּרֵאשִׁית מה, יב): "וְהִנֵּה
עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינַי אַחֲרֵי בְּנִימִין כִּי פִי הַמְדַבֵּר
אֲלֵיכֶם", כִּי גַם לְקִדְשֵׁנוּ הָעֵינַיִם, שֶׁהִיא מְקוֹר
קִדְשֵׁנוּ מִחַ הָאָדָם - זוֹכִים עַל יְדֵי 'פִי הַמְדַבֵּר
אֲלֵיכֶם' - קִדְשֵׁנוּ הַפֶּה. כְּמוֹ שְׂכַתְבַּת הַגֵּר"א
זי"ע בְּאַגְרָתוֹ, בְּשֵׁם הַמְדַבֵּר, שְׁכָל רַגַע וְרַגַע
שֶׁהָאָדָם חוֹסֵם פִּיו, זוֹכֵה בְּשִׁבְלֵוֹ לְאוֹר הַגְּנוּז,
שְׂאִין שׁוֹם מִלְאָךְ וּבְרִיָּה יְכוּלִים לְשַׁעַר.

הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה

אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בִּימֵי הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה,
כְּמוֹבָא בְּסִפְרַת הַחֲנוּךְ (מִצְוָה שו), וְעַקֵּר הַהַכְּנָה
הוּא עַל יְדֵי קִדְשֵׁנוּ הַפֶּה, כְּמוֹ שְׂמוֹבָא בְּשֵׁם
הָאֲר"י הַקִּדּוּשׁ, שְׂכַתְבַּרִים הִנֵּה הַדְּבוּר בְּגָלוּת.
וְכֵן, הַכֵּל הַתְּחִיל מְדַבֵּר, כְּמוֹ שְׂאֲמַר מִשֶּׁה
(שְׁמוֹת ב, יד): "אֲכַן נוֹדַע הַדְּבָר". הִנֵּה קִלְקוּל
בְּדְבוּר, הֵינּוּ שֶׁהִנֵּה קִשָּׁה לְהוֹצִיא דְבוּר שֶׁל
תּוֹרָה וְתַפְלָה, וּכְשֶׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם - הַדְּבוּר יִצָּא

מהגלות! ה'דבור' - מרמז על כל עניני השתרה, וכך אפשר לקבל את התורה.

שלא להפסיק בין תפלין של יד לתפלין של ראש

בתפלין של יד יש רמז לבחינה של יציאת מצרים, כמו שכתוב (שמות ו, ו): "בזרוע נטויה". ותפלין של ראש, הם כנגד קבלת התורה, כמו שכתוב (דברים כח, י): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

כתוב: "והיה לאות על ירך ולזכרון בין עיניך". "לאות על ירך" - תפלין של יד, "ולזכרון בין עיניך" - תפלין של ראש, "למען תהיה תורת ה' בפיך" - שנזכר תמיד את עניני יציאת מצרים, שהיא יציאת הדבור מהגלות.

והענין, שכדי להגיע למתן תורה, צריך לזכור לצאת מגלות הדבור ולא להשאיר בקלקולו. אסור להפסיק בין תפלין של יד לתפלין של ראש, ולכן אסור להפסיק בין פסח לשבועות. ובמים הללו שמתכוננים לקבלת התורה - עלינו ליצר כלי קבול לתורה, שהוא הפה הקדוש.

הכנה של פה נקי ללמוד התורה

כתב באור החיים הקדוש (פרשת פנחס; כו, כג): "ומצאתי לחסידי ישראל, שכתבו, כי פה של לומדי תורה, דינו ככלי שרת אשר ישרתו בם בקדש, כי אין קדשה כקדשת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפלו דברי חל, הגם שאין בהם דברים האסורים. עד כאן לשון קדשו".

בימי ההכנה, כאשר אנו מכינים פה קדוש וטהור שיהיה מסוגל לדבר דברי תורה, עלינו להתאמץ לכוון בעת ברכות התורה, ולשפף נפש בכל יום, במלים: 'והערב נא ה' אלקיני את דברי תורתך בפינו'. צריך להתפלל שנזכה לערבות, ידידות, ונעימות זיו התורה הקדושה, ושנזכה שיהיו דברי התורה נבלעין ומערבין בדמנו.

שהבנים יהיו תלמידי חכמים

הלא רצוננו כה חזק, שפינו יהיו תלמידי חכמים, וכך נרענו, עד סוף כל הדורות, כלם יהיו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. אם יש, חס ושלום, לאדם, פצע חיצוני שלא עובר בתורשה - אינו מחס לו חשיבות. לא כן לדברים שהם בגנים, ובאים בתורשה, אלו בן דורשים התיחסות. אנו מבקשים שדברי תורה יבלעו בדם ובגוף, ואזי הם עוברים לדור ההמשך. וזה לשון: 'והערב', שיהיו מערבים (מעורבים בדם ובגוף), וגם שיהיו ערבים ומתוקים.

ורבותינו ז"ל רמזו בנסח ברכת התורה: 'בפינו' - כי הערבות תלויה בפה הנקי, כמו שכתוב (תהלים לד, יג): "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב; נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה". הינו, אם אדם רוצה לראות טוב, בבחינת 'עולמך תראה בפיך' (ברכות יז ע"א), יכול לזכות לזה רק על ידי נצר לשונך מרע. רק אז זוכה לערבות ומתיקות התורה.

כאשר שמירת הפה באה כהקדמה ללמוד, הרי שהיא נהפכת להיות תורת ה', כמובא בגמרא (גטין ו' ע"ב): 'אביתר בני, כך הוא אומר, יונתן בני, כך הוא אומר'; וכמו שכתוב: "טוב לי תורת פיך", ככל שהפה נקי יותר, אזי ממש השכינה שורה על השפתים, ככתוב (תהלים סח, יד): "אם תשכבון בין שפתים".

ומובא בספר הקדוש 'נפש החיים' (שער ד פרק ו): 'אמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים קיט, עב): "טוב לי תורת פיך" וכו', אומר, כי לבי שמח בעמלי בתורה הקדושה ברב עז, בהעלותי על לבי שהיא תורת פיך, שכל תבה ממש מהתורה שאני עוסק בה - כעת הכל יצא, וגם עתה היא יוצאת מפיך יתברך. ולכן כל התורה - קדשתה שנה, בלי שום חלוק ושנוי כלל, חס ושלום, כי הכל דבור פיו יתברך שמו ממש. עד כאן לשון קדשו.

בסגיה של מתן תורה (שבת פו ע"א) מובא הלשון: 'בתרי בשבא לא אומר להו ולא מידי'

[בשני בשבת לא אמר להם ולא כלום], כְּשֶׁרוֹצִים לְהִתְכוּנֵן - אֲזַי 'לֹא אוֹמְרִים כְּלוּם', הֵינּוּ שְׂתִיקָה, כִּי הִקְדְּשָׁה מִתְחִילָה מִהֶפֶה.

כְּתוּב (תהלים פא, יא) "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֹב פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ", וְהָיָה בְּדַבְרֵי תוֹרָה כְּתִיב (בְּרֻכּוֹת נ' ע"א), הֵינּוּ, כְּכֹל שְׂמוּצִיא אֶת הַפֶּה מִמִּצְרַיִם, מִן הַמִּצְרַיִם - אֲזַי 'אִמְלֵאֲהוּ' - כִּף הוּא זוֹכֵה לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְזֶה מֵה שְׂאִיתָא בְּמִשְׁנָה (אבות א, יז): 'לֹא מִצְאֲתִי לְגוֹף טוֹב מִשְׂתִּיקָה, שְׂבִשְׂתִּיקָה שְׂשׂוֹתָקִים הֵיכָן שְׂצָרִיךְ - כֹּל הַגּוֹף נֶעֱשֶׂה זֶה, וְזוֹכִים וּמְשַׂתָּקִים אֶת כֹּל עֲנִינֵי הַגּוֹף הַמִּפְרִיעִים.

קִדְשַׁת הַדְּבָר הַמִּיחָדָת לְפֶסַח

יְדוּעַ מֵה שְׂכַתְבַּת הָאֲר"י ו"ל, פֶּסַח - עַל שֵׁם פֶּה סָח, וְיֵשׁ בְּזֶה מְשַׁמְעוֹת שֶׁל פְּסִיחָה, הֵינּוּ שְׂמַדְלָג עַל דְּבוּרִים, וְשׂוֹמֵר אֶת הַפֶּה מִלְּדַבֵּר כְּכֹל הַעוֹלָה עַל רוּחוֹ. ס"ח בְּגִימָטְרִיָּא - 'חַיִּים', כִּי מְדַבֵּר רַק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְלֹא בְּדַבְרֵים בְּטִלִּים, וּבְכַף זוֹכֵה לְדִלּוּג, בְּבַחֲיִנַת (ש"ה"ש ב, ח): "מְדַלָּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת".

בְּקִרְבָּן פֶּסַח כְּתוּב (שְׁמוֹת יב, כב): "וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף, וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, מִן הַדָּם אֲשֶׁר בַּסֶּף. וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר"; בְּזֶה רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְרַמֵּז לָנוּ עַל הַצּוּוֵי לְשֹׁמֵר אֶת פֶּתַח הַפֶּה, כְּמוֹ שְׂכַתְבֵּן (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לְפֶתַח חֹטְאֵת רַבִּיץ", וּכְתִיב (מִשְׁלֵי יח, כא): "מִנּוֹת וְחַיִּים, בְּיַד לְשׁוֹן"; צָרִיךְ לְזַכֵּר אֶת חֲשִׁיבוּתָהּ שֶׁל קִדְשַׁת הַפֶּה.

וּבְקִרְבָּן פֶּסַח שְׁנֵי כְּתוּב (בְּמִדְבָר ט, ו): "וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא". מֵהוּ הַמִּשְׁגַּ' טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם? אֵלֵּא שְׁעַל הַפֶּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", מִתְרַגֵּם: 'לְרוּחַ מַמְלָלָא' - נֶפֶשׁ מְדַבְרָת. זֶה עִמָּק הַמִּשְׁגַּ' שֶׁל 'טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ' - הֵינּוּ, אֵלֵּו שְׂלֵא הַשִּׁיגוֹ אֶת קִדְשַׁת הַפֶּה, הֵם בְּבַחֲיִנַת "אִישׁ טְמֵא שְׂפֵתָיו אֲנֹכִי" (שְׁעִיָה ו, ה), וְלִכֵּן נִצְרָכוֹ לְפֶסַח שְׁנֵי.

וּמֵרַב הַשְׂתוֹקְקוּתָם לְתַקּוּן, כְּאוֹ לְמֹשֶׁה, וּכְמוֹ שְׂכַתְבֵּן (בְּמִדְבָר ט, ז): "וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו, אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם. לְמָה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקְרִיב אֶת קִרְבָּן ה' בְּמַעַדוֹ, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". בַּיּוֹם זֶה, י"ד בְּאֵיֶר, אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת שֶׁל פֶּסַח שְׁנֵי. אֵף עַל פִּי שְׂאִין קִרְבָּן פֶּסַח בְּפַעַל, כֹּל הַהִשְׁפָּעוֹת בְּוִדְאֵי נִשְׁפָּעוֹת גַּם בְּיַמֵּינוּ. אִם אָנוּ צוֹעֲקִים מְעַמָּק הַלֵּב "לְמָה נִגְרַע", גַּם אָנוּ יְכוּלִים לְזַכֵּר.

יְצַר הָרַע, מִשׁוּם מֵאֵי מִיחַיִיב?

בְּכֹל יְהוּדֵי יֵשׁ עֲשֶׂר סְפִירוֹת, גַּם אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֶׂה הָאֱלֹקִים' (קִהְלַת ז, יד). כְּמוֹ שְׂיֵשׁ עֲשֶׂר סְפִירוֹת בְּקִדְשָׁה - כִּף יֵשׁ עֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא [עֲשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל הַטְּמָאָה]; כִּי בְּאָדָם יֵשְׁנָם כָּל הַכַּחוֹת, וְהַרְבֵּה מֵהֶם נִמְשָׁכִים מִהֶפֶךְ הַקְּדוּשָׁה. כְּשֶׁאָנוּ מִתְפַּלְלִים בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים: 'עַל חֹטְאֵי שְׂחָטָנוּ לְפָנֶיךָ בְּיַצַּר הָרַע', הַכְּפוּנָה לְמַעֲשִׂים רַבִּים שְׂאָנוּ עוֹשִׂים, וְאֵינְנוּ יוֹדְעִים אִם מִצַּד הַקְּדוּשָׁה אָנוּ עוֹשִׂים אוֹתָם, אוֹ חֲלִילָה, מִצַּד יְצַר הָרַע.

מוֹבָא בְּסֶפֶר הַקְּדוֹשׁ 'בֶּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף', לְהַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף מְפוֹלְנָאָה, בְּעַל ה'תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף' ז"ע (קכ"ז ע"א): 'שְׂמַעְתִּי מִמּוֹרֵי (רַבְּנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ ז"ע), פְּרוּשׁ הַגְּמָרָא (שְׁבַת ע"ה ע"א), שׁוֹחֵט מִשׁוּם מֵה מִיחַיִיב? מִשׁוּם צוֹבַע, וְחַד אָמַר מִשׁוּם נְטִילַת נִשְׁמָה, וּפְרִיף, מִשׁוּם צוֹבַע וְכוּ', אֵלֵּא אֵף מִשׁוּם נְטִילַת נִשְׁמָה, כִּי הֵיצַר הָרַע נִדּוּן לְעַתִּיד (סְפָרָה נב ע"א). וְקִשָּׁה, הָא לְכַף נִבְרָא! וְצָרִיךְ לֹמַר, שְׂבִשְׂבִיל זֶה נֶעֱנַשׁ - שְׂעוֹשָׂה עֲצָמוֹ לְיַצַּר טוֹב וְכוּ'. וּבְזֶה יוֹבֵן, הַשׁוֹחֵט דְּעֵלְמָא חֲזֵב, וְקִשָּׁה, הָא לְכַף נִבְרָא! וּמִשְׁנֵי 'מִשׁוּם צוֹבַע', שֶׁהוּא צוֹבַע עֲצָמוֹ בְּדַמוֹת יַצַּר טוֹב, וְעַל יְדֵי זֶה נוֹטֵל נִשְׁמָה. וּפְרִיף וְכוּ', וּמִשְׁנֵי, אֵף נְטִילַת נִשְׁמָה, וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חֵן; עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, שְׂיָדְעוּ בְּפֶרְטוֹת עַל כָּל יוֹם, מֵה תַקּוּנוֹ, וְהִבִּינוּ אֵיךְ עוֹבְדִים עַל כָּל מַדָּה וְעַל כָּל סְפִירָה - הָיוּ מִתְנַגְעִים מִמֶּשׁ,

עד שהיו הופכים את כל המדות שהן הפך הקדשה, להחזירן אל הקדשה.

כתב בספר הקדוש 'אור המאיר' (דיוש לספירת העמר): 'לזה יצו האל: "וספרתם לכם". אומרו 'לכם' - לכאורה מיתר, אמנם להורות בא, 'וספרתם' - משמעו לשון ספירות ובהירות, כלומר תאירו ותספירו לעצמכם באמצעות מצות ספירת העמר. וזהו תבת 'לכם' - לסבתכם ולטהרתכם, וכדברי הזהר, "וספרתם" - 'לכם' דיקא, כמה דאת אמרת "וספרה לה שבעת ימים", 'לה' - לעצמה, אוף הכא 'לכם' - לעצמכם, לטובת הנאתכם, שתזכו אחר כך להארת התורה כמדבר, ואין לך הנאה ותענוג גדול מזה'. עד כאן לשונו.

כשאנו מתבוננים בימי תקונן שבע המדות האלו, במדה האחרונה החותמת [והיא שיבת בפרטות בכל שבוע] שהיא ספירת המלכות, אנו מוצאים שהיא שיבת לקדשת הדבור, כמו שכתוב בתקוני זהר (דף יז ע"א): מלכות - פה. ומוכא בספרים הקדושים, שאמנם היא סיפא דכל דרגין, אבל היא גם רישא דכל דרגין, בחינת 'סופו נעוץ בתחלתו'; כשאדם קשור במדה האחרונה - הוא קשור גם כן לראשונה, כל מלכות קשורה עם הכתר. דבר זה מרמז לנו, שפאשר האדם שמור בקדשת הפה, זוכה להשיג את האור של ראש המלכות שבכתר.

יודוע, אשר דבור, הוא מלשון הנהגה ומלכות, כדמצינו בגמרא (סנהדרין ח' ע"א): 'דבר אחד לדור, ואין שני דברים לדור'; כשאדם שומר את הפה - סוד המלכות, החותמת לספירת העמר, [ככל שמקדשים את הפה ברבוי דברי קדשה בלמים אלו], בנה הוא זוכה לתקן את כל המדות. ולכן, וספרתם 'לכם' - 'לכם' - אותיות 'מלך', כי כל הספירה תלויה בדבר זה, לתקן את המלכות.

ובתקוני הזהר הנ"ל מוכא הלשון, מלכות - פה, תורה שבעל פה קרינן לה, וכתב איש האלקים, רבנו הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (נעם אלימלך פרשת בחקתי): 'להבין הדבר

למה נקראת תורה שבעל פה, הוא מחמת שהצדיק מקדש את פיו, שאינו מוציא מפיו שום דבר בטל, חס ושלום, וזהו לשון 'בעל פה', רוצה לומר שהוא בעל ואדון לפה, שאינו מדבר - אלא דברי קדשה וחדושים דאורייתא בפיו הקדוש, ונקראת תורתו שלומד - תורה שבעל פה, פרוש, של בעל פה. עד כאן לשון קדשו.

מה תקנתם של מספרי לשון הרע, שלא יבואו לידי כף?

מוכא בגמרא (ערכין טו ע"ב): אמר רבי חמא ברבי חנינא, מה תקנתו של מספר לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא, יעסק בתורה, שנאמר (משלי טו, ד): "מרפא לשון, עץ חיים". וזהו רמז, שבלמוד התורה יש תקנה שלא יבוא לידי קלקול הפה, פי כל למוד מקדש את הפה, ומסיר ממנו את הטמאה הבאה מקלקול הדבור.

אמרו חכמינו ז"ל (ספ"ה נב ע"א): 'אם פגע בך מגול זה, משכחו לבית המדרש, ומבאר החי"א, שאם פגע בך היצר הרע, משכחו ללמוד התורה השייך לאותו ענין שהוא פוגע בו. למשל, אם הוא מפתה אותך להרבות בדבורים אסורים, הרי שהמשכחו לבית המדרש שלך, צריך להיות בלמוד ההלכות והמוסרים של הלכות לשון הרע; וזה מה שמוכא בגמרא (קדושין ל' ע"ב): 'בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין' - זוהי התורה השייכת לחלק המסים הזה של היצר הרע.

היו צדיקים שעשו חשבון כזה: הלא בענין אכילת בשר משחיטה כשרה, כשהתברר שהשוחט שכח חלק מההלכות, וכי מישוהו יאכל משחיטתו? ! ודאי שלא! ואם כן, בדבור, שהוא הרבה יותר שכיח מאכילה, על אחת כמה וכמה צריך אדם להיות בקי בהלכותיו, ולדעת בדיוק מה מותר ומה אסור לו, ולא רק את הגדרים - אלא גם את המוסרים. אדם צריך להשתדל מאד, שיהיה לו סדרים בעניני

הדבור, ולא מספיק שפעם בתקופה יחזור על הלמוד. כי אם היינו מדברים רק פעם בשבוע, וביתר הזמן היינו בתענית דבור, ניחא! אבל אנחנו מדברים באפן קבוע, כל הזמן ועם כל אחד - ואיך נפתח פינו מבלי היות הלכות אלו, השיכות לדבור, שגורות על פינו?

לכן, צריך להתמיד בלמוד הספר הנפלא 'חפץ חיים' [שהוא עצמו הזהיר ללמד בו], ונאלו בלמוד שתי הלכות ביום - בכך נוכל להזהר מן היצר. בדרך כלל, היצר הרע מפתח את האדם - מאד. אך שלא במקרה של ספק בהלכות בשר וחלב, או בהגעלת כלים, וכדומה, אשר אז האדם חש שעליו לברר במדיק את דעת השלחן ערוך וכו' - בדבר שהוא כל כך מצוי, הדבור, הוא מתיר לעצמו כל מיני התרים, ואומר: "על ההוא אפשר לדבר, עליו מצוה לדבר".

אמרו רבותינו (בבא בתרא קסה ע"א): 'רב העולם נכשלים בגזל, ומעוטם בעריות, וכלם - באבק לשון הרע'. וכתב המהרש"א בחדושי אגדות: ואמר 'הכל בלשון הרע', כי אין לה אדם ששומר נשמתו הטהורה, כמו שנתנה לו בנקיות, אבל הוא מאבקה באבק לשון הרע. ובודאי הפונה, שמי שלא למד את ההלכות, הוא נכלל בגדר של 'כלם באבק לשון הרע' - כי הרי כלם נכשלים, אבל מי שלומד ומשתדל לקים, יכול להנצל אפלו מהאבק של לשון הרע.

תפלה על שמירת הדבור

צריך להתפלל על שמירת הפה, כמה שאפשר. בשחרית אנו מזכירים יציאת מצרים וסומכים גאלה לתפלה, ומאחר ובמצרים הדבור יצא מהגלות, ובעמדנו בתפלה אנו אומרים: 'ה', שפתי תפתח, פנין שהדבור בגלות - צריך רחמים ותחנונים, שיוכל הפה להיות פתוח בתפלה לשם יתברך.

ובכל זאת, פעמים רואים שהתפלה היתה יבשה, ואין פינו נפתח, לכן סדרו לנו לומר

בסיום התפלה: 'אלקי! נצר לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה', כאומר, הרי מה שגמר את הקלקול שלא אוכל להתפלל אליך בהשתפכות הנפש, הנה מחמת פגם הדבור, ועל זאת אני מתפלל אליך בסיום כל תפלה - "נצר לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה", כדי שבתפלה הבאה - ה', שפתי תפתח! ובמים האלו צריך להזהר להתפלל על זה - מאד, כי הם הימים המסגלים לכך, וכנ"ל.

הזהירות מדבורים אסורים וחיוב לדבור המצוה

בענין טהרת הפה, יש כמה חלקים, כמוכא בגמרא (סוטה מב ע"א): 'אמר רבי ירמיה בר אבא, ארבע כתות אין מקבלות פני שכינה, כת לצים, וכת חנפים, וכת שקרים, וכת מספרי לשון הרע'. וכשמחבוננים בדברי הזהר הקדוש, רואים עד כמה חמור עון הפה (פרשת פקודי ח"ב רסה ע"ב): 'אית רוחא חדא, דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא, דכד מתערי בני נשא בלישנא בישא, או ההוא בר נש דאתערי בלישנא בישא, כדין אתער האי רוחא בישא מסאבא דלעילא, וכו', ואיהו שארי על ההוא אתערותא דלישנא בישא, דשארי ביה בני נשא, ואיהו עאל לעילא, וגרים בההוא אתערו דלישנא בישא, מותא וחרבא וקטולא בעלמא'.

[יש רוח אחת, שעומדת על כל אלו בעלי לשון הרע, שכאשר מתעוררים בני אדם בלשון הרע, או האדם ההוא שמתעורר לדבר לשון הרע, מתעוררת רוח רעה טמאה מלמעלה, וכו', והיא שורה על ההתעוררות ההיא של לשון הרע, ששורים בה בני אדם, והיא עולה למעלה, וגורמת בהתעוררות הזאת של לשון הרע - מנת, חרב וחרב וחרב בעולם].

ולעמת זה - 'מדה טובה, מרבה ממדת פרענות' (יומא עו ע"א) - יש את הצד של קדשת הדבור לאיך גיטא, לדבר דוקא את מה שצריך לדבר, וכמוכא בזהר הקדוש (תריע, ח"ג מו ע"ב): 'וכמה דעונשא דבר נש בהאי,

בגין מלה בישא, כף עונשיה בגין מלה טבא דאחי לידיה דכייל למלא ולא מליל'. [וכמו שענש האדם גדול בגלל המלה הרעה, כף יהיה ענשו בגלל מלה טובה שבאה לידו, שיכל לומר ולא אמר]. והפונה לכל מיני דבורים המשמחים את הבריות.

והעקר, להתחיל להקפיד על דבר זה בתוך ביתו של אדם. ואחר כך, ירגיל את עצמו לנהוג כך עם כל מי שפוגש, שזה חלק ממצוות "ואהבת לרעך כמוך"; וכמו שרפנו האר"י ז"ע, אמר לרבנו חיים ויטאל, שמצוות "ואהבת לרעך כמוך", מתחילה בבית עם האשה ובני הבית. ובפרט בדורנו, הצבור צריך הרבה עזר, וצריך מאד להזהר שלא להחליש דעת אף לא לאדם אחד.

ספר הרב הקדוש רבי אהרן מבעלזא ז"ע: 'איש אחד לחש סוד לזקני הרב הקדוש רבי יהושע ז"ע, אחר כך שמע (הלוחש), איש אחד מספר את הסוד שלו בחרוזה. רגז בעל הסוד מאד. אמר זקני, אומרים בשם הרב הקדוש רבי אורי מסטרעליסק ז"ע, אשר כל מי שמונע את עצמו מלומר מלתא דבדיחותא, נחשב לו כאלו התענה פ"ד תעניות. והוסיף: "ואני אומר, עוד ועוד". בשעה שספר זאת הרב הקדוש מהר"א, התלהב מאד והדגיש את דברי זקנו הקדוש שאמר 'ועוד' (ספר 'אדמור"י בעל' חלק ד דף שו; ובאמרי קדש סטרעליסק החדש אות דבור סימן מ).

תקון המדות ולמוד מסכת אבות

מובא בספר 'שיחות התחזקות' (פרשת קדושים תשנ"ו), אודות חובת עבודת תקון המדות בימים הללו, המסגלים מאד - לפני מתן תורה. כי כל עקר קבלת התורה, הוא זכור ותקון המדות. רבנו חיים ויטאל אומר, שכל נשמה, ככל שהיא מתקנת את המדות, ראויה יותר לקבל את התורה; וזו היא ההשפעה, שהקדוש ברוך הוא משפיע בימים הללו.

כתב האבודרהם (תפלות הפסח): 'נוהגין בספרד לקרות במסכת אבות ופרק קנן תורה, בשבתות שבין פסח לשבועות, בכל שבת - פרק אחד. וכתב הרב רבי ישראל בן ישראל: 'שהטעם שקורין אותם באלו השבתות, לפי שהם ימים מנויים למתן תורה, ולכן נמנה אנחנו אלו הימים, כמו האוהב שהוא ממתין ביאת אהובו מן הדרך, והוא מונה הימים והלילות עד שיבוא, ורב עניני המסכתא הם הזרוז על קריאת התורה ומעשה המצוות.

למדנו במשנה (אבות ג, כב): 'אם אין דרך ארץ אין תורה'. וכתב רבנו יונה בפרושו: 'רוצה לומר, שצריך תחלה לתקן את עצמו במדות, ובזה תשכן התורה עליו, שאינה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מדות טובות. לא שילמד התורה ואחר יקח לו המדות, כי זה אי אפשר. וזהו כענין שנאמר (שמות כד, ז): 'נעשה ונשמע', וכמו שכתבנו. אם אין חכמה אין יראה. שאין יראה שלמה - בלא חכמה, לפי שהיא מחזקת אותה ומאירה לבחר בדרך. אם אין יראה אין חכמה. שצריך שינקדים היראה לחכמה, שבלא כן - לסוף לא יקיים החכמה, ויקוץ בה ויניחנה, פי מאחר שאין לו תקון המדות תחלה ואינו גרא את ה', 'למה זה מחיר ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין' (משלי יז, טז), להקים את דבר ה'? פי היראה צריכה להיות קדם החכמה ועם החכמה; עד כאן לשונו.

מובא במדרש (ויקרא רבה ט, ג): 'דרך ארץ קדמה לתורה'. הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, מבאר (בדרושים שבקבץ הערות על יבמות): 'דענין "דרך ארץ" הנמצא בדברי חכמינו ז"ל, פרושו על שני אפנים: אחד, על פרנסה, כדשנינו (אבות ג, ה) כל המקבל עליו על תורה, מעבירין מעליו על מלכות ועל דרך ארץ, ב', רומז גם על מדות טובות, שמדות טובות קודמות לתורה.

והגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, מבאר את דברי רבנו יונה, אשר אין הפונה בקדמה,

שראוי לתת לה סדר קדימה, אלא שהוא תנאי לעסק התורה, וכאומרים לו: 'התעסק קדם במדות טובות, ואחר כך למד תורה'. כי דרך ארץ, היא יצירת הפלי כדי להשיג את התורה, ולא רק שהיא קודמת לה - אלא היא התנאי לעצם קיומה של התורה. והסביר הגאון הרב שף וצ"ל, שזהו אחד הטעמים שעניני המדות אינם מזכרים בפרוש בתורה הקדושה, כמו מדת הענוה וכו', כי זאת הקדמה לתורה, ואין צריך שתכתב בפרוש.

מה קודם, דרך ארץ או תורה?

וצריך להבין את מה שאמרו: 'אם אין תורה אין דרך ארץ'; ואם כן, מהיכן היא ההתחלה, מדרך ארץ או מתורה? ומבאר הגאון הרב שף וצ"ל, שדרך ארץ הקדמה לתורה, היא ענין של תקון המדות, [כמו שכתב הר"ן, שיש עמי הארצות שיש להם דרך ארץ - זו דרך ארץ הראשונית, ענוה ועזרה לזולת וכו'] - וזהו ענין דרך ארץ קדמה לתורה, אבל לזכות אל שלמות המדות המחלטת - לא יתכן בלי עמל התורה, וזהו פרוש 'אם אין תורה אין דרך ארץ'.

[הגאון רבי אהרן קוטלר וצ"ל, אמר, אם אין האדם לומד תורה, אינו יכול להבין עניני עמק, כמו מה שאמרו רבותינו 'להיות אכזרי על בניו פעורב', שזה בעצם רחמים, פיון שבקשו ממנו שרק יהיה אכזרי 'בדעתו', אבל בודאי כשהוא צריך לעזב את הבית, יהיה מלא רחמים, שכל התורה כלה, מלאת רחמים היא].

כתב פאר הדור, ה'חזון איש' וצ"ל, בספר 'אמונה ובטחון' (פרק א, אות יב), וזו לשונו: 'האדם הנמשל לעיר פרא, אשר אסור בזיקי התאנה פיום הולדו, רדוף ממתקים, רעב תענוגים, רגזן תמידי, מלא גאונה, גם אם חנן בכשרון החקמה בתכונת נשמתו, ומנה אחת אפים הוכן לפניו על שלחן התבונה, לא תמצא ידו לעשות חיל בלמודים, כי מדות מגנות ערלת לב ואטם המח, סוגרות דלתי החקמה

ונועלות שערי בינה, כי בסוד החקמה נימין דקין, שרירים עדינים, לא יראום עין בשר, רק עין עדינה של לב עדין. עד כאן לשון קדשו.

ה'חדושי הרי"ם' זי"ע, אמר על ימי הספינה, שבאו לתקן את המדות, שזה בבחינת 'דרך ארץ קדמה לתורה', וצריך אדם לתקן את עצמו בשבועות הללו, כדי שיוכל לזכות לקבלת התורה, ויכולים על ידי הספינה לברר לפרטי פרטות כל המדות, יום אחר יום.

למדנו במשנה (אבות ב, יג): 'אמר להם, צאו וראו, איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם? רבי אלעזר אומר: לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערוך מדבריתם, שבכלל דבריו - דבריתם'. הגמרא אומרת (סנהדרין קו ע"ב): 'הקדוש ברוך הוא, לבא בעי' - וקדשא בריך הוא וישאל ויהתורה - חד הוא! (וזה אחרי עג ע"א). כדי לזכות לתורה - אז לבא בעי, צריך שיהיה לו לב טוב, וזה מה שאמר רבי אלעזר בן ערוך 'לב טוב', שבכלל דבריו - דבריתם; וזה נרמז בפסוק (שמות לא, ו): 'ויבלב כל חכם לב נתתי חקמה'; 'יבלב כל חכם לב' - מרמז על הלב הטוב והמתקן, שבאמצעותו זוכה לחכמת התורה.

והנה בימים קדושים אלו, אנו קוראים [בשבטות] את פרקי אבות. וכתב רבנו עובדיה ברטנוורא זי"ע, בתחלת פרושו למסכת זו: 'אומר אני, לפי שמסכת זו אינה מיסדת על פי מצוה ממצות התורה כשאר מסכתות שבמשנה, אלא - כלם מוסרים ומדות. וחכמי העולם, גם כן חברו ספרים כמו שהמציאו מלבם, בדרך המוסר כיצד יתנהג האדם עם חברו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו, 'משה קבל תורה מסיני', לומר לה, שהמדות והמוסרים שבזו המסכת, לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם, אלא אף אלו - נאמרו בסיני'. [כתוב (ניקרא כו, א): "אם בחקתי תלכו" והוא ראשי תבות א'ב'ת', שהיסוד לתורה, הוא תקון המדות].

אור העולם, רבנו המהר"ל מפראג זי"ע, מבאר בספרו הקדוש 'תפארת ישראל' (פרק לה)

שְׁתִּיבוּת הַמַּדוּת בְּאוֹת בִּירְשָׁה מִהֶאֱבוֹת
הַקְּדוּשִׁים, וְעֵצֶם יִשְׂרָאֵל - הוּא טוֹב. וְלִכֵּן צָרִיף
לְהִזְהַר שְׁלֵא לְקַלְקַל אֶת הַמַּדוּת הַטּוֹבוֹת שֶׁהֵן
יְרֻשָׁה מִהֶאֱבוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכֵן, אֲנוּ יְכוּלִים לְתַקֵּן
אֶת הַמַּדוּת הַרְעוּת. לִכֵּן מִסְכַּת זוֹ נִקְרָאת 'אָבוֹת',
כִּי כָּל הַמוֹסְרִים שֶׁלָּנוּ, בָּאוּ מִהֶאֱבוֹת הַקְּדוּשִׁים,
וּמֵהֶם יֵשׁ לָנוּ אֶת יְסוּד הַמַּדוּת הַטּוֹבוֹת.

כְּתַב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל' (לְרֵאשׁ
חֵדֶשׁ אֵיר): 'טַעַם אֲמִירַת פְּרָקֵי אָבוֹת בֵּין פִּסְחָה
לְעֶצְרַת הוּא, כִּי בֵּימֵים הָאֵלוּ מְחִיב כָּל אִישׁ
וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל, לְטַהַר אֶת עֵצְמוֹ בֵּימֵי הַסְּפִירָה,
כְּמוֹ שֶׁנִּשְׁתַּהַר יִשְׂרָאֵל מֵאֵז מִטְּמֵאת מִצְרַיִם.
כְּנֹדָע מִהִזְהַר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁבָּעֵה שְׁבוּעוֹת - כְּעִנְיָן
ז' יְמֵי הַנִּגְדָה הֵם. וְלִכְפֹּף אוֹמְרִים אֵז מִסְכַּת
אָבוֹת, כְּדֵי לְרַאוֹת וּלְהַבִּין כָּל הַמַּדוּת טוֹבוֹת
הַנִּזְכָּרִים שָׁם, וְלִכְסֹף וּלְהַשְׁתַּוְּקֶק: מְתֵי אֲעֻשֶׂה
כֵּן גַּם אֲנִי, וְלִשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

כְּמָה קְדָמוֹנִים כְּתָבוּ (רַבֵּנוּ רַבֵּי יוֹסֵף בֶּר רַבֵּי
יוֹסֵף מִטּוּלִידוֹ, מְגִדוּלֵי תַלְמִידֵי הַרֵא"שׁ; הַגֵּר"א, וּבְסֵפֶר
'קַב הַיִּשְׂרָאֵל'): שְׁקוֹרְאִים גַּם אֶת סֵפֶר 'מִשְׁלֵי'
מֵאוֹתוֹ טַעַם, כִּי 'מִשְׁלֵי' הוּא רֵאשׁ לְמוֹסְרִים;
לְהַרְאוֹת לָנוּ שֶׁהַיָּמִים הַלָּלוּ הֵם יָמִים שֶׁל
תְּקוּן הַמַּדוּת.

כְּתַב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'אוֹר הַמַּאִיר' (דְּרוֹשׁ
לְסִפְרֵית הַעֵמֶר): 'מָה מֵאֵד צָרִיף הַמִּשְׁכִּיל לִירֵא
וּלְפִתְחַד מִמּוֹרָא זֶה, וְזֶהוּ "וְחֹטֵא אֶחָד" (קִהְלֵת
ט, יח), מִשְׁמַעוֹ לְשׁוֹן חֶסְרוֹן, כְּלוֹמֵר, אִם מְחַסֵּר
אֶפְלוֹ אַחַת מִהֵנָּה מִז' יְמֵי הַבְּנִיָן - שְׁלֵא תִקֵּן
כְּרֵאוֹי בֵּימֵי הַסְּפִירָה, גּוֹרֵם רָעָה לְעֵצְמוֹ, חֵס
וְשְׁלוֹם, שׁ"י אֲבָד טוֹבָה הַרְבֵּה", לְהִיּוֹתוֹ בְּעַל
מוֹם חֶסְרוֹן אֲבָר בְּעַת הַרְאוֹי לְהִטְבָּה, וְעַדִּין
הוּא כְּמִקְרָה הָאִשָּׁה בְּנִדַת דְּוֹתָהּ, וְחִשְׁבָּנָה
אֶתְאֲבִיד מְנָה, וְעַדִּין טְמֵאתוֹ עָלָיו, לְאִפּוּקֵי
מֵאֵן דְּמֵטִי טְהוֹר לְהֵאִי יוֹמָא, וְחִשְׁבָּנָה לֵא
אֶתְאֲבִיד מְנָה, וּבְטוּחַ בְּעֵצְמוֹ שֶׁטָּרַח וְיַגַּע
לְהִיּוֹת זָךְ וְנָקִי וְטְהוֹר בְּפִרְטֵי מַדוּתוֹ בְּכָלֵל
וּבְכָפְרֵט. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וְזוֹ הַכְּנָנָה כְּמָה שֶׁאָמְרוּ (שְׁבַת לֵא ע"א):
'מִעֲשֵׂה בְּנִכְרֵי אֶחָד שְׁבָא לְפָנַי שְׁמַאי, אָמַר
לוֹ, גִּירְנִי עַל מְנַת שְׁתַּלְמִדְנִי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה,
כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רִגְלֵי אַחַת, דְּחִפּוֹ בְּאַמַת הַבְּנִיָן
שְׁבִידוֹ, בָּא לְפָנַי הַלֵּל, גִּירָה, אָמַר לוֹ, דְּעַלְף
סִגְי - לְחַבְרָךְ לֹא תַעֲבִיד, זֶה הוּא כָּל הַתּוֹרָה
כְּלָה, וְאִידָךְ - פְּרוּשָׁה הוּא, זֵיל גְּמַר' (נְמָה
שְׁשׁוּא עָלֶיךָ - אֵל תַּעֲשֶׂה לְחַבְרָךְ, זֶה הוּא
כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְהַשָּׂאָר - זֶה הַפְּרוּשׁ, לָךְ
וּלְמַדְךָ). הֵינּוּ, שֶׁהַנִּכְרֵי בְקָשׁ לְעַמֵּד עַל רִגְלֵי
אַחַת, כְּלוֹמֵר, לְזָכוֹת לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,
כְּלֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת. וְעֵנָה לוֹ, שֶׁהַעֲקָר הוּא
מַדוּת טוֹבוֹת, כִּי הַהִתְנַהֲגוּת עִם הַחֶבֶר - הוּא
הַ'אִידָךְ פְּרוּשָׁה' שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, כְּלוֹמֵר, הַדְּרָךְ
אֲרָץ, הוּא הַהִקְדָּמָה לְכָל הַתּוֹרָה.

מוֹבָא בְּגִמְרָא (יְבָמוֹת סב ע"ב): 'אָמְרוּ, שְׁנַיִם
עֲשָׂר אֶלְף זוּגִים תַּלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבֵּי עֲקִיבָא
מִגְבַת עַד אַנְטִיפֶרְס, וְכִלְזָן מֵתוֹ בְּפֶרֶק אֶחָד,
מִפְּנֵי שְׁלֵא נִהְגוּ כְּבוֹד זֶה לְזֶה, וְהָיָה הָעוֹלָם
שָׁמַם עַד שְׁבָא רַבִּי עֲקִיבָא אֶצֶל רַבּוֹתֵינוּ
שְׁבִידְרוּם וּשְׁנֵאָה לָהֶם - רַבִּי מַאִיר, וְרַבִּי יְהוֹדָה,
וְרַבִּי יוֹסֵי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שְׁמוּעַ.
וְהֵם הֵם הַעֲמִידוֹ תוֹרָה אוֹתָהּ שְׁעָה. תְּנָא, כָּלֵם
מֵתוֹ מִפִּסְחָה וְעַד עֶצְרַת'. הֵנָּה לָנוּ מִשְׁגַּח מַה
קוֹרָה כְּאֲשֶׁר אֵין מְזַכְכִּים אֶת הַמַּדוּת, וְלֹא
מִתְרַגְּלִים לְמַדַת דְּרָךְ אֲרָץ, וּבְעֵקֶר בְּבִין אָדָם
לְחִבְרֵי - עוֹלָם שָׁמַם!

כְּתוּב (מִשְׁלֵי יח, א): "לְתַאֲוָה יִבְקֵשׁ נִפְרָד";
הַנִּפְרָד הוּא זֶה שֶׁאֵין מַדוּתוֹ מִתְקַנָּת, וְלִכֵּן
הוּא מְחַפֵּשׁ תַּאֲוֹת רְעוּת וּמְגַנְנֵת, זֶה נִפְרָד.
אֲבָל אֶצֶל הַצַּדִּיק כְּתוּב (בְּמִדְבָר כה, יב): "הִנְנִי
נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", וְ'שְׁלוֹם' הוּא מְלִשׁוֹן
'שְׁלָמוֹת', הַהֶפֶךְ מִנִּפְרָד, וְאֵינוֹ מְבַקֵּשׁ תַּאֲוֹת,
זֶה הַתּוֹצְאָה שֶׁל זְכוּף הַמַּדוּת - שֶׁאָדָם נַעֲשֶׂה
נָקִי מִכָּל תַּאֲוָה רְעָה.

הַרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מִזִּידִיטְשׁוֹיב
זי"ע, בְּסֵפֶרוֹ 'סוּר מְרַע וְעֵשֶׂה טוֹב' כּוֹתֵב,
שֶׁהַכֵּל תְּלוּי בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וְתִקּוּן הַמַּדוּת,
וְעַל יְדֵי זֶה יוּכַל לְהַסִּיר כָּל הַרַע וּלְהַמְשִׁיף

כל הטוב; ולהפך, כשאדם לא מתקן זאת, זה שרש כל הרע שפעולם. ואשר חננו ה', תקן ונתאמץ שיהיה אהבה שלום ורעות ישראל - ביותר; ומאריך שם מאד במדה זו, עין שם.

נהגאון הקדוש רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע, ועוד צדיקים זי"ע, אמרו, שהדור האחרון שלפני ביאת המשיח, הוא מצב של דור המבול, והעליות והירידות הן בבחינת (תהלים קז, כו- כז): "יעלו שמים ירדו תהומות נפשם ברעה תתמוגג, יחוגו ויגועו פשכור וכל חכמתם תתבלע". וכמו שבארנו (בשיחה לשביעי של פסח), שאף פי היצר הרע עוזב לזמן מה, מכל מקום הוא חוזר שוב ושוב, זו בחינת 'עליות וירידות'.

עליות וירידות ושמירת ברית העין

מובא מהרב הקדוש, רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, על הפסוק (תהלים קיט, לו): "העבר עיני מראות שוא", פרוש, דוד המלך עליו השלום רמז לנו, שיותר טוב לאדם להעביר ולקח, חס ושלום, עיניו, קדם שיראה בהם דבר שוא ויפל רחמנא ליצלן, ועל זה יתפלל לשם יתברך, בכל עת (ספר הקדוש 'אמרי קדוש' סעיף קמה).

כתב בספר הקדוש 'תפארת שלמה' (פרשת חקת): "ידוע מה שאיתא במתן תורה (שמות כ, טו) "וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֶת", שהיו רואים את הנשמע, וזה מדרגה גדולה, מפני כי פסקה זהמתן, וכאו לאותו המדרגה שהיה אדם הראשון קדם החטא. מה שאין פן במצרים, היו אז במדרגה קטנה, לכן כתיב שם (שם יא, ב) "דבר נא באזני העם", רק בבחינת שמיעה. וזה שאמר אדם הראשון (בראשית ג, י): "את קלף שמעתי", שנפלת ממדרגת ראיה לבחינת שמיעה, "ואירא כי עירם אנכי". וזה הוא הבטחת צפניה חוזה (צפניה ג, כ): "בעת ההיא אביא אתכם וגו', בשוכי את שבתיכם לעיניכם וגו'. פרוש, כי לעתיד, תשובו לבא למדרגה הראשונה

"לשם ולתהלה" וכו' - "לעיניכם, אמר ה'", פרוש, שיהיו כל הדברות בבחינת הראיה, כמו במתן תורה, "וְכָל הָעַם רֹאִים" פנ"ל.

העקר לתקן בימים אלו 'לב טוב'

צריך תמיד לשאף למדות שלמות ומתקנות. לכל יום ממ"ט ימי הספירה יש מדה מיחדת, ולכל שבוע יש ספירה מיחדת, ועלינו להשתוקק לתקן בכל יום, מה שצריך ואפשר לתקן, על אף שאין לנו בזה הבנה בשלמות.

שנינו במשנה (אבות ב, ג): 'אמר להם, צאו וראו, איזו היא דרך ישרה שידבק בה האדם? רבי אליעזר אומר, עין טובה. רבי יהושע אומר, חבר טוב. רבי יוסי אומר, שכן טוב. רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר, לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערוך מדבריכם, שבכלל דבריו - דבריכם'. והענין הוא, כי שרש כל המדות הטובות - הוא לב טוב, ובמים אלו אנו זוכים לתקן זאת, ובא סימן, כי 'לב טוב', בגימטריא - מט מונים, אלו מ"ט הימים שאנו מונים בהם את העמר.

כפה בחינות יש בלב טוב

ענין ראשון - עלינו להשתדל לראות במעלת כל יחיד ויחיד, וכן בשל הצבור, ולא להתבונן בדברים השוליים. גם אם רואים חסרון באדם, עלינו לקיים (אבות א, ו): 'הוי דן את כל האדם לכף זכות', וכן "בצדק תשפט עמיתך" (ויקרא יט, טו). לא להסתפל על כל מעשה פרטי, אלא על 'כל האדם', ולדעת שהחסרון המסיים שהוא רואה בזולתו - הוא כאין וכאפס לעמת היתרונות שבוודאי ישנם בו. וכלשון איש האלקים, רבנו הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, בתפלה קדם התפלה הידועה שלו, וזו לשונו שם: 'ותצילנו מקנאת איש מרעהו, ולא יעלה קנאת אדם על לבנו, ולא קנאתנו על אחרים, אדרבה! תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו - ולא חסרונם, וישנדבר

כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדֶרֶךְ הַיְשָׁר וְהִרְצוּי לְפָנָיו,
וְאֵל יַעֲלֶה שׁוֹם שְׂנְאָה מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ, חֲלִילָה'.

לֹא לְהַחֲלִישׁ דַּעַת הַזּוֹלָת

עֲנֵן שְׁנִי - לְהִזְהַר שֶׁלֹּא יִגְרַם צַעַר וְחֲלִישׁוֹת
דַּעַת לְאַחֵרִים, וְכַמְאַמְרֵם ז"ל (בְּרִכוֹת מ"ג ע"ב):
'נַח לוֹ לְאָדָם שִׁפִּיל עֲצָמוֹ לְכַבְשֵׁן הָאֵשׁ, וְאֵל
יִלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים'. וְצָרִיךְ לְדַיֵּק, שְׂאִין
כְּתוּב כָּאֵן 'חֲרִיב לְהַפִּיל עֲצָמוֹ', אֲלֵא 'נַח'; שֶׁעַל
הָאָדָם לְדַעַת, שֶׁהַלְבֵּנֵת פְּנֵי חֲבֵרוֹ, הִיא אֵשׁ גְּדוּלָה
וְנוֹרָאָה, אֲשֶׁר אֵשׁ גְּשָׁמִית הִיא קִטְנָה, לְעַמֵּת,
אִם חֵס וְשָׁלוֹם, יִלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ, וְזֶה לְאוֹ דְוָקָא
בְּהַלְבֵּנָה מִמֶּשׁ, אֲלֵא אֶפְלוּ רַק בְּחֲלִישׁוֹת דַּעַת,
וְלֹא דְוָקָא בֵּין חֲבָרִים בַּחוּץ אוֹ בְּעַבְדוּדָה, אֲלֵא
זֶה מִתְחִיל בְּבֵית, עִם הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים.

לֵב טוֹב - לְקַבֵּל בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת

עֲנֵן שְׁלִישִׁי - מִחֲלָקֵי הַבְּטוּי לְרַכִּישַׁת
הַמְדַרְגָּה שֶׁל 'לֵב טוֹב', הוּא לְקַבֵּל אֶת זוּלָתוֹ
בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת. וּמוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְדוּשׁ 'שִׁיחֻת
הַר"ן' (סִימָן מ"ג): 'עַל יְדֵי הַשְׁמַחָה יְכוּלִין לְהַחֲיוֹת
אָדָם אַחֵר. כִּי יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֵׁישׁ לָהֶם יְסוּרִים
גְּדוּלִים וְנוֹרָאִים, רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם
לְסַפֵּר מַה שֶּׁבִלְבָבָם. וְהֵם הָיוּ רוֹצִים לְסַפֵּר, אֲךָ
אֵין לָהֶם בְּפָנֵי מִי לְסַפֵּר וּלְהַשִּׁיחַ עִמּוֹ אֶת כָּל
אֲשֶׁר עִם לְבָבָם. וְהֵם הוֹלְכִים מִלְּאִים יְסוּרִים
וְדַאגוֹת, וְכִשְׁבָּא אָדָם עִם פְּנִים שׁוֹחֲקוֹת - יְכוּל
לְהַחֲיוֹת אוֹתָם מִמֶּשׁ, וּלְהַחֲיוֹת אָדָם אֵינוֹ דְבָר
רַק, כִּי הוּא דְבָר גְּדוּל מְאֹד. וְכִמוֹ שֶׁמוֹבָא
בְּגִמְרָא (תַּעֲנִית כ"ב ע"א): מִהֵנִי תְרִי בְּדַחֵי שְׁזָכוּ
לְמַה שְׁזָכוּ עַל יְדֵי זֶה שֶׁהָיוּ מְשֻׁמְחִים בְּנֵי אָדָם'.

הַרְבֵּי הַקְדוּשׁ מִקְאֵמֵרָא זי"ע אָמַר: 'אִם
תִּשְׁמְעוּ מִמֶּנִּי דְבָרִים קָשִׁים, אֵל תִּחְשְׁבוּ שְׂאֵנִי
מִדְבַר אֲלֵיכֶם. בְּדַבּוּרִים אֵלוֹ - אֲנִי מִתְקַן
תְּקוּנִים נְפִלְאִים לְהַשְׁבִּית וּלְהַכְרִית בְּמַה
מְקַטְרָגִים וּמְחַבְלִים. אֲבָל כְּשֶׁאֲנִי מְדַבֵּר דְּבּוּרִים
מִתּוֹקִים - אֲנִי מִתְפַּוֵּן אֲלֵיכֶם'.

וְכַתֵּב רַבְּנֵי יוֹנָה בְּפִירוּשׁוֹ לְמִסְכַּת אַבּוֹת (פְּרָק
שְׁנֵי מִשְׁנֵה י"ב): 'לֵב טוֹב', רְצוּנוֹ לומר, מִדַּת

הַרְצוּן, וְזֶהוּ הַסְבָּלָן שְׂאֵינוֹ קָצַר הַרוּחַ, וּמִתְרַחֵק
מִמִּדַּת הַכַּעַס וּמִשִּׁיב בְּמַעֲנֵה רַף. אֲךָ כִּי יַעֲשׂוּ
לוֹ דְבָר רַע - יִסְבָּלְהוּ וְאֵין מֵר בְּפִיהוּ, כִּי חִכּוֹ
מִמְתַּקִּים וְכֹל מִחֲמָדִים (עֵין שִׁיר הַשִּׁירִים ה', ט"ז).
אָמַר לָהֶם, רוֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֲלֵעֶזֶר בֶּן עֲרֵף
שֶׁבִכְלָל דְּבָרָיו - דְּבָרֵיכֶם. כִּי אָדָם שֶׁמִּדָּה כְּזוֹת
שׁוֹכְנֵת בְּקִרְבּוֹ - טוֹב הוּא גַם לְחֲבֵרוֹ וְלִשְׁכָּנָיו
וְלְכָל הָעוֹלָם; גַּם מִדַּת הַנְּדִיבוּת יֵשׁ לוֹ, כִּי
אִם הַגּוֹף וְהַלֵּב מִתְנַדָּב לְבָנֵי אָדָם לְחַפֵּץ בְּכָל
חֲפָצָם וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹנָם, כָּל שֶׁכֵּן שִׁיתְנַדָּב לָהֶם
בְּמִמוּנּוֹ, וְכָל מִדָּה טוֹבָה תִּשְׁכֵּן בְּאָדָם כְּזֶה.
כִּי הַחֲפֵץ דְבָר - גְּדוּל מִן הַמַּעֲשֶׂה; כִּי הִנֵּה
בְּמַצּוֹת פְּעֻלַת הָאֵיבָרִים, מְלֹאכָה לְבַד הִיא,
וְנִקְלָה לְעֲשׂוֹתָהּ. אֲךָ שִׁיתֵן עֵינָיו וּלְבוֹ שֵׁם כָּל
הַיָּמִים, לְחַשֵּׁב מִחֲשָׁבוֹת וּלְעֲשׂוֹת מְלֹאכַת ה' הוּא
מֵרַב הַדְּבָקוֹת וְאֶהְבְּתוּ בְּשֵׁם יְתִבְרַךְ - הוּא
אֲלֵיו הַדְּבָר הַזֶּה. עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

לֵב טוֹב - לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא תִהְיֶה תַרְעֻמַּת עַל זוּלָתוֹ

עֲנֵן רְבִיעִי - צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא תִהְיֶה
לוֹ שׁוֹם תַּרְעֻמַת בְּלֵב, אֲךָ לֹא עַל אֶחָד, שִׁיְהִיָּה
לוֹ לֵב חָלָק וְנָקִי בְּלֵי הַקְּפָדוֹת, וְיִתְקַיֵּם אֲצֵלוֹ
'וְנִפְשֵׁי כַּעֲפָר לְכָל תִּהְיֶה', שִׁיְהִיָּה לְגִמְרֵי בְטָל
וּמְבֻטָּל אֲלֵיו יְתִבְרַךְ. עֲדִיף שְׂאָדָם יְהִיָּה כְּמוֹ
סְמֵרְטוּט, כְּדֶרֶךְ אָדָם חוֹלָה שֶׁלֹּא חָלִי וְלֹא
מְרַגֵּשׁ, הֵיכֵן שִׁיְנִיחוּהוּ, וְאֵינוֹ מִתְעַסֵּק בְּזוּטוֹת
שֶׁל כְּבוֹד וּמַעֲמָד, כִּי נִמְצָא בְּמִקּוֹם אַחֵר
לְגִמְרֵי, כִּף הָאָדָם הַמְבֻטָּל אֲלֵיו יְתִבְרַךְ.

וְכֵן בְּעֵינֵי שֶׁהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה מְצַוָּה: "בְּצַדִּיק
תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ", וְכֵן 'הָיוּ דָן אֶת כָּל הָאָדָם
לְכַף זְכוּת' (שְׁבַת קכ"ז ע"א), בְּכָל מַה שְׂאָדָם צָרִיךְ
לְלַמֵּד זְכוּת עַל מַה שְׂרוּאָה אֲצֵל חֲבֵרוֹ, וְלֹא
לְדוֹן לְכַף חוֹבָה וְלוֹמַר: "הִנֵּה הוּא עֹשֶׂה לִּי,
אוֹ עֹשֶׂה לְאַחֵר, מַעֲשֶׂה הַזֶּה - הוּא לֹא טוֹב!"
וּמוֹבָא בְּשֵׁם בְּעַל הַתְּנַיָּא זי"ע, שֵׁישׁ מַצֵּב
שֶׁלְשׁוֹן הָרַע יְכוּל לְהִיּוֹת אֶפְלוּ בְּלֵב וְאֶפְלוּ
בְּמַח - כִּי צָרִיךְ לְדוֹן לְכַף זְכוּת - תְּמִיד, וְאֲךָ
בְּמַחְשְׁבָה, שֶׁלֹּא לְהִרְהַר רַע עַל זוּלָתוֹ.

את החן שיש בכל אחד, וזה ודאי כולל את כל המדות הטובות, וגם את 'לב טוב'.

לדעת שחלק הרע בא מהבהמיות

ענן חמישי - על האדם להפיר את עצמו, וכאשר רואה בו פחיתות - שלא יהיה בבחינת 'חרב עליו עולמו', אלא ידע שזה חלק מהנפש הבהמית שבו, ואלו בנפש האלקית הקדושה - אין שום פגיעה, בבחינת "נשמה שנתת בי - טהורה".

ואם רואה שהמדות והתאוות הרעות בווערות בו, עליו לזהות, שזה בא מהנפש הבהמית, ותפקידו הוא להעלות את בחינת ה'אחור' לבחינת 'קדם' (כמו שהזכרנו בשיחה לפרשת אחרי מות על הפסוק "אחור וגדם צרפתי").

ומה שצריך לבדק בימים הללו, כתוב בתו"ל לענין בדיקת חמץ (פסחים י" ע"ב): 'לא בדיק בתוך המועד, יבדק אחר המועד'. הנה אנחנו נמצאים בימים שלאחר המועד, אדם צריך לבדק בעצמו את המדות שאינן טובות, לא בדיק לפני המועד - שזו בדיקה של היצר הרע, יבדק אחר המועד. ואלו הם המטמוני"ם שאנו מונים ומחפשים, בודקים איפה יש קלקול כלשהו שעוד אפשר לתקן.

לזהות את הרעות החבויות בנו

תו"ל הצביעו לנו על כך, כמובא בגמרא (ערוכין סה ע"ב): בשלשה דברים אדם נכר - בכוסו ובכיסו ובכעסו. הינו, שפך האדם חי לו את חייו, מבלי שיבלט איזה ענין רע יש בו. אף כאשר בא לשלש ההזדמנויות הללו, פורצת החלשה המסימת שלו, ועליו להשתדל לתקן גם אותה; ועל זה, צריך תמיד להתפלל ולהפיל תחנונים לפני בורא עולם, וככל שהתפלה יותר מעמק הלב - כך זוכים לתקון השלם. [וכבר הזכרנו את דברי הרב הקדוש מסטרעליסק זי"ע, שאמר, שהרבה צדיקים לא השיגו את עניני תקון המדות - אלא על ידי תפלה. וכן ידוע, אשר הצדיק הקדוש רבי

ומובא בספר הקדוש 'לקוטי מוהר"ן' (ח"א סימן קיג): 'ונפרעין מן האדם מדעתו ושללא מדעתו' (אבות פרק ג). כי שמעתי בשם הבעל שם טוב: כי קדם כל גזר דין שבעולם, חס ושלום, מאספין כל העולם אם מסכימין להדין ההוא. ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו הדין, חס ושלום, שואלין אותו אם הוא מסכים, אזי נגמר הדין, חס ושלום. והענין, כי בודאי אם ישאל לו בפרוש על עצמו, בודאי יכחיש ויאמר שאין הדין כן. אף מטעין אותו, ושואלין אותו על פיוצא בו, והוא פוסק הדין, ואזי נגמר הדין. וכענין שמצינו בדרך המלך, עליו השלום, בבוא אליו נתן הנביא וכו', וספר לו מעשה האורח (שמואל-ב יב, ו) ענה ואמר: "חי ה' וכו', ואת הפכשה" וכו', אזי נפסק הדין על דוד כאשר יצא מפיו. וזהו 'ונפרעין מן האדם מדעתו', כלומר, ששואלין דעתו. ואף על פי כן - הוא שלא מדעתו, כי אינו יודע שהדין הוא עליו; והענין הוא עמק מאד, איך שואלין כל אדם. כי בכל הדבורים וספורים שאדם שומע, ימצא שם דברים גבוהים ורמים, וצריך לזהר בזה מאד, לבלי לגמר הדין עד שישנה וישלש, כי הוא סכנת נפשות. והדברים עתיקים, כי יש בזה בענין ספורי דברים ענינים גבוהים; עד כאן לשונו.

ונרמז כל זה בפסוק (תהלים לט, ט): "מכל פשעי הצילני, חרפת נבל אל תשימני"; אם אהיה נקי מפשעים, לא אראה חרפת נבל, כי אראה רק בטובתו של זולתי; כי אין אדם רואה רע בזולתו, (אלא) רק כאשר נפשו אינה מטהרה.

בספר הקדוש 'תולדות-יעקב-יוסף' מובא, שהרוצה להבחין מצבו בעבודת ה' יתברך, שיבדק איך הוא מסתכל על אחרים. המבט שלף על הזולת - מראה את מצבו ומעמדו. זו גם הכנה למתן תורה, כדכתיב (שמות יט, ב): "ויחן שם ישראל" - כאיש אחד בלב אחד, הינו אחדות; ופרש הרב הקדוש רבי יצחק מוורקא זי"ע: "ויחן" - מלשון חן, שימצא

שְׁלוֹ, רק לומר אֵת הַבְּרָכָה וְהַסְפִירָה וְתוֹ לֹא, אֵלָּא עָלָיו לְהַרְבּוֹת בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים - וּבִכְפָּרֵט בְּיָמִים הַמְּסֻגָּלִים הָאֵלֶּוּ.

ה'חֲדוּשֵׁי הַרִי"ם' זי"ע, אומר, על אִמְרָם ו'ל' (תַּנְחוּמָא קַרְחָא): 'מָה רָאָה קַרְחָא לְחַלֵּק עַל מִשְׁהָ? נִתְקַנָּא בְּנִשְׂיאוֹתוֹ שֶׁל אֱלִיצָפָן בֶּן עֲזִיָּאֵל', מִי שֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ אֶת קַרְחָא, בְּכֻלָּל לֹא הָיָה מְרַגֵּשׁ כְּלוּם, הוּא הָיָה אָדָם שֶׁתְּדִיר הָיָה בְּבַחֲיִנַת קִדְשׁ קִדְשִׁים, 'מְטוּעֵנִי הָאָרוֹן הָיָה' (בַּמְדָּבָר רַבָּה יח, ג), רוּחַ הַקִּדְשׁ הוֹפִיעָה עָלָיו - כְּלוֹ הָיָה מִפְּשֵׁט לְגַמְרֵי מַחֲיזוֹ דְּהַאי עֲלֵמָא, אֲבָל בְּדַקוֹת, הָיָה אֵיזָה מִשְׁהוֹ שֶׁל קִנְיָה קִטְנִיָּה, כִּי כְּתוּב בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְזֶה מֵה שֶׁהוֹצִיא אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם; מִכֵּף רוֹאִים אֶת חֲמֵרַת עֲנִיִּן הַמְּדוּת שֶׁאֵינָן מִתְקַנּוֹת. לְכֵן צָרִיף כָּל כֵּף לְהַתְפַּלֵּל, שְׂנוּכֵל לְתַקֵּן אֶת הַמְּדוּת, כִּי כְּשֶׁאָדָם חֵי עִם מְדוּת שֶׁאֵינָן מִתְקַנּוֹת, בְּכֵף הוּא עֲלוֹל, חֵס וְשְׁלוֹם, לְצַאת מִן הָעוֹלָם.

הַעֲקָר הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה

וְיִסִּים בְּכֵף, שְׂבָאָמַת, יִשְׁנֵן כְּמָה דְּרַכִּים לְתַקֵּן, אֲבָל הַעֲקָר, הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה; שְׂנוּכָה בְּלֵי סוּף לְהַשְׁפִּיעוֹת כָּל עֲנִינֵי הַתּוֹרָה, בְּכָל מֵה שְׂנוּכֵל לְהַשִּׁיג, כָּל פְּרָט, כָּל זְכוּרָוֹן, כָּל יְדִיעָה, כָּל פְּסוּק וְכוּ', כָּל עֲנִיִּן בִּידִיעָתָה.

הַרִי כְּשֶׁרוֹצִים לְשַׂרְף מִשְׁהוֹ, אִפְשָׁר לְשַׂרְף עַץ אַחַר עַץ, עַד שֶׁהַכֵּל נִשְׂרָף, אֲבָל יִשְׁנָה דְּרָף יוֹתֵר קֵלָה - לְשַׂרְף אֵשׁ גְּדוּלָה, וְאֵז הַכֵּל נִשְׂרָף; כְּאִשְׁרֵי מִבְּעִירִים אֶת אֵשׁ הַתּוֹרָה - הַגְּדוּלָה וְהַנּוֹרָאָה מְאֹד, בְּכָל הָאָדָם, אֲזִי כָּל הַמְּדוּת הַרְעוֹת כְּלוֹת וּמִתְבַּטְּלוֹת לְגַמְרֵי.

וְיֵהִי רְצוֹן, שְׂבָאָמַת נִזְכָּה לְתַקֵּן כָּל מֵה שֶׁאִפְשָׁר בְּמְדוּתֵינוּ, וְנִהְיָ טְהוּרִים, וְנִזְכָּה לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּלְכָל מֵה שֶׁאִפְשָׁר לְהַשִּׁיג בְּיָמִים הַלָּלוּ, וְנִזְכָּה לְגַאֲלָה שְׁלָמָה, אָמֵן.

אֱלִימֶלֶךְ מְלִיצְעֵנְסֵק זי"ע, עָבַד עַל תְּקוּנָה מְדָה אַחַת, בְּמִשְׁךָ עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים רְצוּפוֹת! וְזֶה דְּבָר לֹא פְּשׁוּט, וְלֹא הַשִּׁיגוֹ זֹאת - אֵלָּא עַל יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים לְכוּרָא עוֹלָם.

כָּל עֲנִיִּן סְפִירַת הָעֵמֶר, הוּא תְּקוּנָה הַמְּדוּת, וְכֵן הַתְּפִלוֹת שֶׁלְּפָנֵי הַסְּפִירָה, וְשִׁלְאַחַר הַסְּפִירָה. [פְּתַב רַבְּנוּ בַּעַל ה'בֵּן אִישׁ חֵי' זי"ע, שֶׁצָּרִיף לְהַרְבּוֹת בְּתַחֲנוּנִים, בְּיָמִים אֵלֶּוּ, בְּזַמֵּן סְפִירַת הָעֵמֶר וְאַחַר סְפִירַת הָעֵמֶר].

לְחַפֵּר וּלְגַלוֹת אֶת הָרַע הַגָּנוּז בְּנוֹ

שְׁבַע הַמְּדוּת הֵן כְּנֶגֶד שְׁבַעִים אַמּוֹת הָעוֹלָם, [שְׁוָה שִׁיף בְּכָל אָדָם. כְּמוֹ שֶׁהַרְבִּי רַבִּי מְעַנְדֵּל מוֹוִיטְעֵבְסֵק זי"ע, אָמַר, שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אָדָם אֶת כָּל בְּחִינּוֹת שְׁבַעִים אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְעַל זֶה אָנוּ מִתְפַּלְלִים: (תְּהִלִּים קו, מז): "הוֹשִׁיעֵנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם", הֵינּוּ שְׂנוּגָאֵל מִכְּלָלִיּוֹת הָרַע הַנִּמְצָאֵת בְּנוֹ. וְשְׁבַע הַמְּדוּת הֵן כְּנֶגֶד שְׁבַעִת קְנֵי הַמְּנוּרָה, וְכְנֶגֶד הָאָרוֹן. וּמוּכָא, שֶׁמִּשְׁהָ רַבְּנוּ הַתְּקַשָּׁה בְּעֲנִיִּן הַמְּנוּרָה, הֵינּוּ שֶׁהַתְּקַשָּׁה אֵיף כָּל יְהוּדֵי יוֹכֵל לְתַקֵּן אֶת הַמְּדוּת שְׁלוֹ.

אָנוּ מִתְפַּלְלִים אַחַר סְפִירַת הָעֵמֶר (תְּהִלִּים טו, ג): "לְדַעַת בְּאָרְץ דְּרַכְךָ" - שְׂבָכָל מֵינֵי עֲנִינֵי אֲרִצִּיּוֹת, תְּמִיד גִּדַע שֶׁהַכֵּל מִמֶּךָ יִתְבַּרֵךְ. אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְתַקֵּן כָּל מֵה שֶׁאִפְשָׁר. "בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ", מֵה שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלֵינוּ כָּל שְׁבַעִים הָאַמּוֹת, תְּמִיד נִזְכָּה לְהוֹשִׁיעַ מֵהֶם, וּבְכָל מֵה שֶׁאָנוּ יְכוּלִים לְהַשְׁתַּדֵּל - אִפְלוּ כַּחוּט הַשְּׁעָרָה גַם כֵּן טוֹב.

לֵב טְהוּר הוּא עֲנִיִּן דֵּק מִן הַדֵּק

מְסַפֵּר, אִשְׁרֵי הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ, הֵיְהוּדֵי הַקְּדוּשׁ מִפְּשִׁיחָא זי"ע, הֵיָה צוֹעֵק בְּמִשְׁךָ שְׁעוֹת רְצוּפוֹת אֶת הַפְּסוּק (תְּהִלִּים נא, יב): "לֵב טְהוּר בְּרָא לִי אֱלֹקִים"; לְכֵן עָלֵינוּ לְדַעַת, שֶׁלֹּא דֵי כַּפֵּעַם אַחַת שֶׁאָדָם מְגַלֵּה אֶת הַהַשְׁתַּוְּקָאוֹת